

รายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปี ๒๕๖๒

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรธานี
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๖ จังหวัดเชียงใหม่
กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรธานี เป็นหน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร มีภารกิจให้การศึกษา วิเคราะห์ ทดสอบถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมการผลิต การกระจายพันธุ์พืช แมลงเศรษฐกิจ ให้บริการข้อมูลข่าวสารทางวิชาการด้านการเกษตร และสนับสนุนปัจจัยการผลิต ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี , จังหวัดสุโขทัย , จังหวัดพิษณุโลก , จังหวัดเพชรบูรณ์ , จังหวัดพิจิตร เพื่อให้สามารถสนับสนุนความต้องการของพื้นที่ และให้บริการด้านการเกษตรเป็นไปอย่างครอบคลุม

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรธานี จึงได้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๖๒ เพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานโครงการต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรธานี

ตุลาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

หน้า

๑. คำนำ	
๒. สารบัญ	
๓. ประวัติและความเป็นมาของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรธานี	๑
๔. สถานที่ตั้ง	๑
๕. แผนที่โดยสังเขป	๒
๖. แผนผังภายในศูนย์ฯ	๓
๗. พื้นที่ความรับผิดชอบ	๔
๘. วิสัยทัศน์	๕
๙. ภารกิจหลัก	๕
๑๐. โครงสร้างและอัตรากำลัง	๖
๑๑. โครงสร้างบริหาร	๗
๑๒. โครงสร้างภายในศูนย์ฯ	๙
๑๓. สรุปงบประมาณ ประจำปี ๒๕๖๒	๑๐
๑๔. ผลการปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๖๒	
๑๔.๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพทางการเกษตร ปี ๒๕๖๒	๑๒
๑๔.๒ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี ๒๕๖๒	๔๐
๑๔.๓ โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ ปี ๒๕๖๒	๔๖
๑๔.๔ โครงการศึกษาทดสอบการวิจัยและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะปลูกอ้อย ปี ๒๕๖๒	๕๑
๑๕. ผลงานที่ภาคภูมิใจ	๕๘

ประวัติและความเป็นมาของ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรดิตถ์

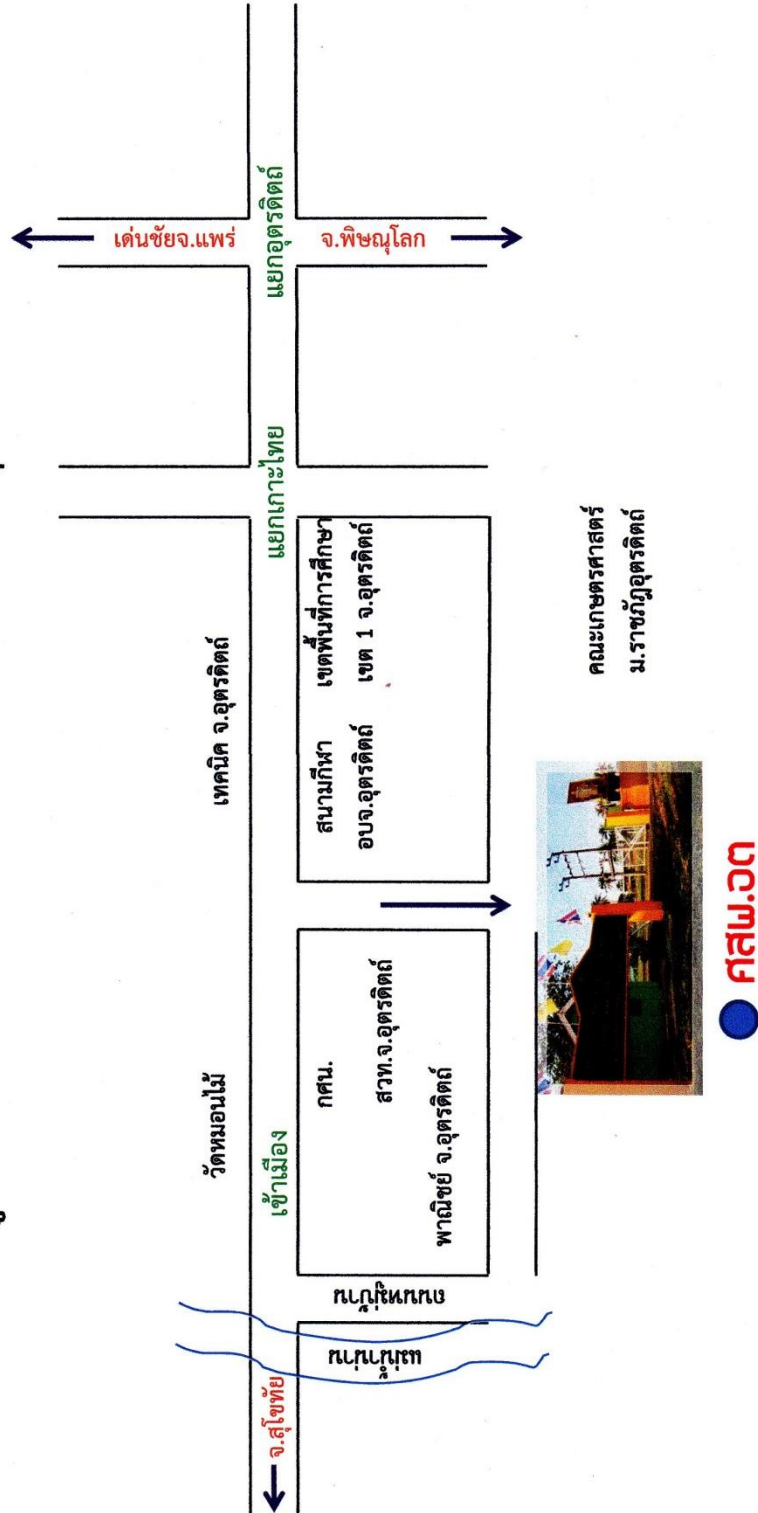
ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้เริ่มจัดตั้งเป็นศูนย์อนุรักษ์และขยายพันธุ์พืชที่ ๒ จังหวัดพิษณุโลก สังกัดกองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช กรมส่งเสริมการเกษตร ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้เปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดพิษณุโลก (ผึ้ง) มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงผึ้งและแมลงเศรษฐกิจรับผิดชอบ ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จากนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้ปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ใหม่ให้ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรสาขา ใช้ชื่อว่าศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยย้ายมาตั้งอยู่เลขที่ ๑๓๒ หมู่ ๓ ตำบลป่าเช่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐ มีเนื้อที่ ๒๐ ไร่ พื้นที่รับผิดชอบ ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรดิตถ์ , จังหวัดสุโขทัย , จังหวัดพิษณุโลก , จังหวัดเพชรบูรณ์ , จังหวัดพิจิตร

สถานที่ตั้ง

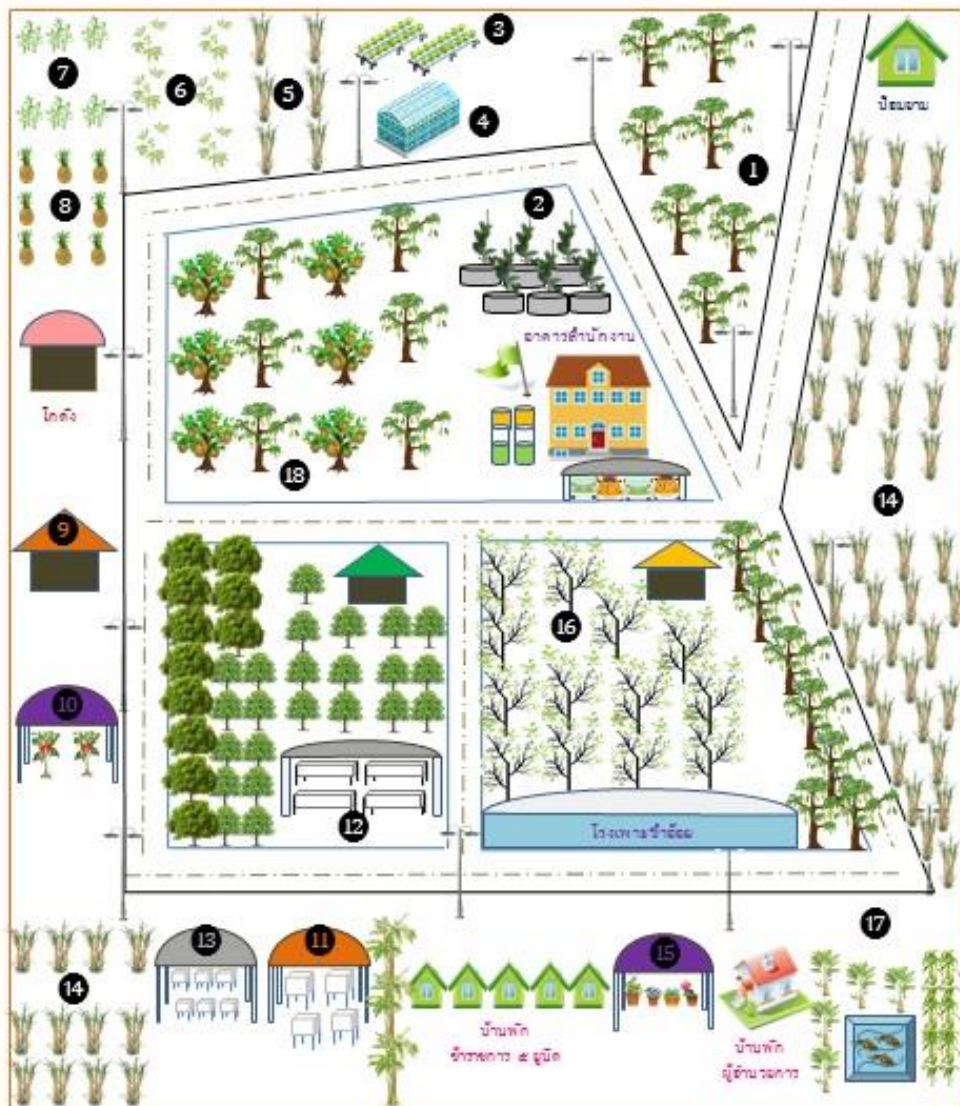
สถานที่ตั้ง	:: ๑๓๒ หมู่ ๓ ตำบลป่าเช่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐
โทรศัพท์	:: ๐๕๕-๘๑๗-๗๑๔
โทรสาร	:: ๐๕๕-๘๑๗-๙๑๐
เนื้อที่	:: ๒๐ ไร่
ทิศเหนือ	:: ติดสนามกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์
ทิศใต้	:: ติดที่ดินราษฎร
ทิศตะวันออก	:: ติดคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ทิศตะวันตก	:: ติดสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดอุดรดิตถ์ คลื่น FM.๙๖.๗๕

แผนที่โดยสังเขป

แผนที่ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรธานี (ศสพ.อต)

แผนผังภายในศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรดิต์

๑. จุดเรียนรู้แปลงอนุรักษ์พันธุกรรมมะม่วง ๓. จุดเรียนรู้วิถีโคโรนาไปนิกส์ ๕. จุดเรียนรู้ชื้อยคั้นน้ำ ๗. จุดเรียนรู้ไฟ่างหม่น ๙. จุดเรียนรู้ชีวภัณฑ์ ๑๑. จุดเรียนรู้การเลี้ยงไก่พื้นบ้าน ๑๓. จุดเรียนรู้การเลี้ยงชันโรง ๑๕. จุดเรียนรู้ไม้ดอกไม้ประดับ ๑๗. จุดเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๒. จุดเรียนรู้ธนาคารพองเพียง ๔. จุดเรียนรู้เมล็ดพันธุ์พันธุ์ ๖. จุดเรียนรู้กับป่าปะหลัง ๘. จุดเรียนรู้สืบปะรดหัวมุ่น ๑๐. จุดเรียนรู้การขยายพันธุ์พืช ๑๒. จุดเรียนรู้การเลี้ยงจิ้งหรีด ๑๔. จุดเรียนรู้การปลูกถั่วโง้งงาน ๑๖. จุดเรียนรู้ฟรุ้ง ๑๘. จุดเรียนรู้เหียน

พื้นที่ความรับผิดชอบ

พื้นที่ในเขตรับผิดชอบ ๕ จังหวัด ได้แก่

๑. จังหวัดอุดรธานี
๒. จังหวัดสุโขทัย
๓. จังหวัดพิษณุโลก
๔. จังหวัดเพชรบูรณ์
๕. จังหวัดพิจิตร

วิสัยทัศน์

เป็นศูนย์กลางในการศึกษาทดสอบ ถ่ายทอดเทคโนโลยี ฝึกอบรม การเกษตรให้บริการข้อมูลทางการเกษตร
แก่เกษตรกร เป็นแหล่งรวมกระจายพันธุ์พืชและแมลงเศรษฐกิจ

ภารกิจหลัก

๑. ศึกษา วิเคราะห์ ทดสอบ ประยุกต์ พัฒนาเทคโนโลยีและองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่พัฒนาแปลงสาธิตและแปลงเรียนรู้ให้เป็นต้นแบบ และพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลผลิตการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า
๒. ส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตและการจัดการผลผลิตที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่
๓. เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมการผลิต การขยายกระจายพันธุ์พืช และแมลงเศรษฐกิจ เพื่อใช้ในงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ
๔. ฝึกอบรมอาชีพการเกษตรแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป
๕. ให้บริการข้อมูลข่าวสารวิชาการด้านเกษตรและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็น รวมทั้งให้บริการทางการเกษตรอื่น ๆ ตามศักยภาพของศูนย์ฯ

โครงสร้างและอัตรากำลัง

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการพิเศษ
(ผู้อำนวยการ)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการ	=	๒	อัตรา
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ปฏิบัติการ	=	๓	อัตรา
พนักงานราชการ			
- นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	=	๑	อัตรา
- เจ้าพนักงานการเกษตร	=	๑	อัตรา
- เจ้าพนักงานธุรการ	=	๑	อัตรา
ลูกจ้างประจำ			
- พนักงานขับรถยนต์	=	๑	อัตรา
- ช่างเครื่องยนต์	=	๒	อัตรา
- พนักงานรักษาความปลอดภัย	=	๑	อัตรา
ลูกจ้างเหมาจ่ายรายเดือน			
- พนักงานขับรถยนต์	=	๑	อัตรา
- พนักงานบริการทั่วไป	=	๑	อัตรา
- คนงานเกษตร	=	๑๑	อัตรา
รวม	=	๒๖	อัตรา

โครงสร้างบริหาร

นายมนัส เสียงก้อง

ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรธานี

กลุ่มบริหารและสนับสนุนปัจจัยการผลิต

นางอัญชนก กาศสกุล

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการ
หัวหน้ากลุ่มบริหารและสนับสนุนปัจจัยการผลิต

นายอดิพันธ์ นุชโพธิ์
ช่างเครื่องยนต์

นายอารม ทองเนินกุ่ม
พนักงานรักษาความปลอดภัย

นางอำไพ พึ่งเพ็ง
เจ้าพนักงานธุรการ

นายคะเน นวลคำ
พนักงานขับรถยนต์

นายเจลีว จันทรรักษ์
เจ้าพนักงานการเกษตร

กลุ่มวิชาการส่งเสริมการเกษตรและฝึกอบรม

นายจักรารุท ศุขวิวัฒน์

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
หัวหน้ากลุ่มวิชาการส่งเสริมการเกษตรและฝึกอบรม

นายอนุชิต ศรีฉัตรใจ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ปฏิบัติการ

นางสาวปีทมพร แสนคำ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ปฏิบัติการ

นายวิมล รัตนบุรี

ช่างเครื่องยนต์

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

นายประพันธ์พงษ์ ใหม่เพย

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

นางสาวณัฐธยาน์ เตชะวรเกียรติ์

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

โครงสร้างภายในศูนย์ฯ

สรุปงบประมาณประจำปี ๒๕๖๒

งาน/โครงการ/กิจกรรม	ได้รับการจัดสรร (บาท)	ใช้จ่าย	
		จำนวนเงิน(บาท)	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์
แผนงานบุคลากรภาครัฐ			
กิจกรรมหลัก : ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐพัฒนาเกษตรยั่งยืน			
๑.งบบุคลากร			
๑.๑ ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	๗๓๙,๕๖๐	๗๓๙,๕๖๐	๑๐๐%
๑.๒ ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	๒๘,๑๕๐	๒๘,๑๕๐	๑๐๐%
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ			
กิจกรรมหลัก : การพัฒนาเกษตรกร			
๑.งบดำเนินงาน			
๑.๑ ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	๑,๖๖๕,๗๒๐	๑,๖๖๕,๗๒๐	๑๐๐%
กิจกรรม : เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์			
๑.งบดำเนินงาน			
๑.๑ ค่าสาธารณูปโภค	๑๑๑,๕๐๐	๑๑๐,๗๑๐.๗๑	๙๙.๒๙%
๑.๒ ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	๕๕๓,๘๖๐	๕๕๓,๗๗๘	๑๐๐%
แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคการเกษตร			
โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร			
กิจกรรม : ส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร			
๑.งบดำเนินงาน			
๑.๑ ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	๑,๘๐๐	๑,๘๐๐	๑๐๐%
โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่			
กิจกรรม : ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่			
๑.งบดำเนินงาน			
๑.๑ ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	๔,๗๐๐	๔,๗๐๐	๑๐๐%

สรุปงบประมาณประจำปี ๒๕๖๒

งาน/โครงการ/กิจกรรม	ได้รับการจัดสรร (บาท)	ใช้จ่าย	
		จำนวนเงิน(บาท)	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์
โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร			
กิจกรรม : ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายฤดูนาปลัง			
๑.งบลงทุน			
๑.๑ ครุภัณฑ์ยานพาหนะและ	๘๘๐,๕๐๐	๘๘๐,๕๐๐	๑๐๐%
ขนส่ง			

โครงการส่งเสริมและพัฒนา อาชีพทางการเกษตร ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพทางการเกษตร ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

กิจกรรม ฝึกอบรมเกษตรกรและประชาชนทั่วไป

๑. หลักการและเหตุผล

นโยบายสำคัญของรัฐบาลมีเป้าหมายในการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทางการเกษตรให้เกิดรายได้ที่เหมาะสมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การช่วยเหลือในเรื่องปัจจัยการผลิตอย่างทั่วถึง เป็นต้น ศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค มีหน้าที่ในการวิจัย ค้นคว้า ศึกษา ทดสอบในเชิงวิชาการเป็นหลัก โดยให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ใช้กลไกการทำงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) โดยศูนย์ปฏิบัติการจะสนับสนุนและเชื่อมโยงการปฏิบัติงานร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภออย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพและเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของเกษตรกร

ในการนี้ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้ตระหนักถึงบทบาทภารกิจและนโยบายที่ได้รับ จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ กิจกรรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเกษตรกรและประชาชนทั่วไป หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย หลักสูตรหลักสูตรการเพิ่มมูลค่าทางการตลาดฝักร และหลักสูตรการสร้างมาตรฐาน GAP ฟาร์มจิ้งหรีดเพื่อตอบสนองนโยบายและสนับสนุนงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาในพื้นที่โดยเกษตรกรที่ผ่านการอบรมแล้วนั้น สามารถเป็นเกษตรกรต้นแบบ และนำความรู้กลับไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย

๒.๒ เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงจิ้งหรีด มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน GAP และสามารถพัฒนาฟาร์มตนเองได้มาตรฐานตามที่ได้เรียนรู้

๓. เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงฝักร ผ่านมาตรฐานองค์การอาหารและยา (อย.) สามารถเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย และเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค

๓. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

๓.๑ กลุ่มแปลงใหญ่อ้อยจังหวัดสุโขทัย, จังหวัดอุดรดิตถ์และสมาคมชาวไร่อ้อยลูกพระยาพิชัย เกษตรกร จำนวน ๑๐๕ ราย

๓.๒ กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวจังหวัดอุดรดิตถ์และกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวอำเภอพิชัย เกษตรกร จำนวน ๒๐๐ ราย

๓.๓ กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงจิ้งหรีด เกษตรกรจำนวน ๔๐ ราย

๓.๔ กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงฝักร เกษตรกร จำนวน ๕๕ ราย

สถานที่ดำเนินการ ณ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรดิตถ์ , อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ และอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

๔.ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๑ – เดือนกันยายน ๒๕๖๒

๕.วิธีดำเนินการ

- ๕.๑ วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย/วางแผนการดำเนินงาน/จัดทำหลักสูตร
- ๕.๒ เขียนโครงการ/ขออนุมัติ
- ๕.๓ ขออนุมัติจัดฝึกอบรม
- ๕.๔ ดำเนินการฝึกอบรม
- ๕.๕ ติดตามประเมินผลหลังฝึกอบรม

๖.งบประมาณ ๑๔๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถ้วน) จากงบประมาณพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ผลผลิตเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ กิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรเพื่อฝึกอาชีพเกษตรกรและประชาชนทั่วไปหลักสูตรดังนี้

- ๖.๑ หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย
- ๖.๒ หลักสูตรการเพิ่มมูลค่าทางการตลาดมัง
- ๖.๓ หลักสูตรการสร้างมาตรฐาน GAP ฟาร์มจังหวัด
- ๖.๔ หลักสูตรการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตข้าว

๗.แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนการดำเนินงาน											
	ปี ๒๕๖๑			ปี ๒๕๖๒								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑.วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย จัดทำหลักสูตรและวางแผนการดำเนินงาน	↔											
๒.เขียนโครงการ/ขออนุมัติ	↔											
๓.ขออนุมัติ/ดำเนินการฝึกอบรม		↔										
๕.ติดตามและประเมินผลการฝึกอบรม				←								→

๘.ผลผลิต ผลลัพธ์ นวัตกรรม และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลผลิต (output)

๑.เกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน ๔๐๐ ราย มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยการเพิ่มมูลค่าทางการตลาดฝั้งและการสร้างมาตรฐาน GAP ฟาร์ม จั้งหรีด

๒.มีเกษตรกรต้นแบบด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย การเพิ่มมูลค่าทางการตลาดฝั้ง การสร้างมาตรฐาน GAP ฟาร์มจั้งหรีด ในจั้งหวัดสุโขทัย อุตรดิตถ์ และไกล้เคียง

ผลลัพธ์ (outcome)

๑.เกษตรกรที่ผ่านการอบรม สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยโรงงานและลดต้นทุนการผลิต โดยใช้วิธีการปลูกอ้อยด้วยวิธีเพาะชำข้อตาและการปลูกอ้อยข้อตาซ่อมแซมในอ้อยต่อ

๒.เกษตรกรที่ผ่านการอบรม สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงจั้งหรีด พัฒนาระบบการจัดการฟาร์มและได้รับมาตรฐาน GAP

๓.เกษตรกรที่ผ่านการอบรม สามารถพัฒนาระบบการจัดการเพื่อได้มาตรฐาน อย. สามารถเพิ่มช่องทางการตลาดได้

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑.เกษตรกรผู้ผ่านการอบรม สามารถเพิ่มผลผลิตอ้อยโดยวิธีชำข้อตา

๒.เกษตรกรผู้ผ่านการอบรม สามารถพัฒนาระบบการจัดการ ไปสู่มาตรฐาน GAP จั้งหรีด

๓.เกษตรกรผู้ผ่านการอบรม สามารถพัฒนาระบบการจัดการ ไปสู่มาตรฐาน อย.

สรุปผลการดำเนินงาน

วันที่อบรม	หลักสูตร	จำนวนเกษตรกร (ราย)
๙ พ.ย. ๖๑	-การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย	๔๕
๑๒ พ.ย. ๖๑	-การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย	๔๑
๑๓ พ.ย. ๖๑	-การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตข้าว	๓๖
๑๔ พ.ย. ๖๑	-การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตข้าว	๕๐
๑๕ พ.ย. ๖๑	-การเพิ่มมูลค่าสินค้าและช่องทางการตลาดน้ำฝั้ง	๕๕
๒๐ พ.ย. ๖๑	-การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย	๑๙
๒๓ พ.ย. ๖๑	-การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตข้าว	๑๑๔
๓๐ พ.ย. ๖๑	-การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มจั้งหรีด GAP ฟาร์มจั้งหรีด	๔๐
รวม		๔๐๐

หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย

ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรและประชาชนทั่วไป ในหลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย เกษตรกรจำนวน ๑๐๕ ราย

ผลผลิต (output)

๑.เกษตรกรที่ผ่านการอบรม สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยโรงงานและลดต้นทุนการผลิต โดยใช้วิธีการปลูกอ้อยด้วยวิธีเพาะชำข้อตาและการปลูกอ้อยข้อตาซ่อมแซมในอ้อยต่อ

๒.เกษตรกรที่ผ่านการอบรม ตระหนักถึงความสำคัญในการลดต้นทุนในการผลิตอ้อยโรงงาน และการใช้อ้อยเพาะชำข้อตาเข้ามาปลูกซ่อมแซมในอ้อยต่อ เพื่อลดการรื้อต่ออ้อย และเป็นการยืดอายุแปลงอ้อยให้ยาวนานขึ้น และเป็นการประหยัดต้นทุนในการปลูกอ้อยใหม่

ผลลัพธ์ (outcome)

๑.เกษตรกรที่ผ่านการอบรมกลุ่มแปลงใหญ่อ้อยจังหวัดสุโขทัย สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยโรงงานและลดต้นทุนการผลิต โดยใช้วิธีการปลูกอ้อยด้วยวิธีเพาะชำข้อตา เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๒.เกษตรกรที่ผ่านการอบรมกลุ่มแปลงใหญ่อ้อยจังหวัดสุโขทัย ได้ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่สมาชิกกลุ่มและเกษตรกรใกล้เคียงที่สนใจได้เข้ามาเรียนรู้ในแปลงต้นแบบอ้อยเพาะชำข้อตาของกลุ่ม จำนวน ๔ แปลง พื้นที่เพาะปลูก จำนวน ๒๕ ไร่

๓.เกษตรกรที่ผ่านการอบรมได้เห็นประโยชน์ของการใช้อ้อยเพาะชำข้อตาปลูกซ่อมในอ้อยต่อ ได้มีการขอรับการสนับสนุนอ้อยเพาะชำข้อตา จำนวน ๕๐,๐๐๐ ข้อตา จากทางศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุตรดิตถ์

หลักสูตรการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตข้าว

ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรและประชาชนทั่วไป ในหลักสูตรการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตข้าว เกษตรกรจำนวน ๒๐๐ ราย

ผลผลิต (output)

เกษตรกรที่ผ่านการอบรม มีความรู้ในการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตข้าว และลดต้นทุนการผลิต โดยการใช้วิธีผสมผสานระหว่างสารชีวภาพและสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและปลอดภัย

ผลลัพธ์ (outcome)

๑. เกษตรกรที่ผ่านการอบรมสามารถผลิตสารชีวภาพและวิเคราะห์ศัตรูข้าวได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ
๒. เกษตรกรที่ผ่านการอบรมสามารถใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

หลักสูตรการเพิ่มมูลค่าสินค้าและช่องทางการตลาดน้ำผึ้ง

ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรและประชาชนทั่วไป ในหลักสูตรการเพิ่มมูลค่าสินค้าและช่องทางการตลาดน้ำผึ้ง เกษตรกรจำนวน ๕๕ ราย

ผลผลิต (output)

เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ผึ้ง ได้รับความรู้ด้านการตลาดและเพิ่มมูลค่าสินค้า

ผลลัพธ์ (outcome)

สมาชิกแปลงใหญ่มีการจัดทำแผนการตลาดเพื่อพัฒนาและต่อยอดเพิ่มมูลค่าสินค้าน้ำผึ้ง โดยมีเป้าหมายในการยกระดับสินค้าให้ได้รับรองมาตรฐาน อย.

หลักสูตรการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มจิ้งหรีด GAP ฟาร์มจิ้งหรีด

ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรและประชาชนทั่วไป ในหลักสูตรการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มจิ้งหรีด GAP ฟาร์มจิ้งหรีด เกษตรกรจำนวน ๔๐ ราย

ผลผลิต (output)

เกษตรกรที่ผ่านการอบรม มีความรู้ในการจัดการฟาร์มจิ้งหรีดและการเลี้ยงจิ้งหรีด

ผลลัพธ์ (outcome)

๑. เกษตรกรที่ผ่านการอบรม อยู่ในขั้นตอนเตรียมความพร้อมในการขอมาตรฐานฟาร์มจิ้งหรีด
๒. เกษตรกรที่ผ่านการอบรม สามารถวิเคราะห์และป้องกันศัตรูจิ้งหรีดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

กิจกรรม ฝึกอบรมเกษตรกรแกนนำและเครือข่าย (๒ วัน)

๑. หลักการและเหตุผล

นโยบายสำคัญของรัฐบาลมีเป้าหมายในการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทางการเกษตรให้เกิดรายได้ที่เหมาะสมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การช่วยเหลือในเรื่องปัจจัยการผลิตอย่างทั่วถึง เป็นต้น ศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค มีหน้าที่ในการวิจัย ค้นคว้า ศึกษา ทดสอบในเชิงวิชาการเป็นหลัก โดยให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ใช้กลไกการทำงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) โดยศูนย์ปฏิบัติการจะสนับสนุนและเชื่อมโยงการปฏิบัติงานร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภออย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพและเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของเกษตรกร

ในการนี้ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี ได้ตระหนักถึงบทบาทภารกิจและนโยบายที่ได้รับ จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ กิจกรรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเกษตรกรแกนนำและเครือข่ายหลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียน หลักสูตรหลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะขามหวานโดยใช้ชั้นโรง และหลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยเพื่อตอบสนองนโยบายและสนับสนุนงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาในพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรที่ผ่านการอบรม สามารถเป็นเกษตรกรต้นแบบ และนำความรู้กลับไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย

๒.๒ เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

๒.๓ เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกมะขามหวาน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะขามหวานโดยใช้ชั้นโรง

๓. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

๓.๑ เกษตรกรแกนนำและเครือข่ายผู้ปลูกข้าว จังหวัดอุดรธานี และศพก.เมืองอุดรธานี เกษตรกรจำนวน ๑๒๐ ราย

๓.๒ เกษตรกรแกนนำและเครือข่ายมะขามหวาน จังหวัดอุดรธานี เกษตรกรจำนวน ๙๙ ราย

๓.๓ เกษตรกรแกนนำและเครือข่ายอ้อย จังหวัดสุโขทัย เกษตรกรจำนวน ๘๑ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๑ – เดือนกันยายน ๒๕๖๒

๕.วิธีดำเนินการ

- ๕.๑ วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย/วางแผนการดำเนินงาน/จัดทำหลักสูตร
- ๕.๒ เขียนโครงการ/ขออนุมัติ
- ๕.๓ ขออนุมัติจัดฝึกอบรม
- ๕.๔ ดำเนินการฝึกอบรม
- ๕.๕ ติดตามประเมินผลหลังฝึกอบรม

๖.งบประมาณ ๒๑๐,๐๐๐ บาท (สองแสนหนึ่งหมื่นบาทถ้วน) จากงบประมาณพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ผลผลิตเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ กิจกรรมการพัฒนาเกษตรกร เพื่อฝึกอาชีพเกษตรกรและประชาชนทั่วไปหลักสูตรดังนี้

- ๖.๑ หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะขามหวานโดยใช้ชั้นโรง
- ๖.๒ หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย
- ๖.๓ หลักสูตรการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตข้าว

๗.แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนการดำเนินงาน											
	ปี ๒๕๖๑			ปี ๒๕๖๒								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑.วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย จัดทำหลักสูตรและวางแผนการดำเนินงาน	↔											
๒.เขียนโครงการ/ขออนุมัติ	↔											
๓.ขออนุมัติ/ดำเนินการฝึกอบรม		↔↔										
๕.ติดตามและประเมินผลการฝึกอบรม				←————→								

๘.ผลผลิต ผลลัพธ์ นวัตกรรม และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลผลิต (output)

๑.เกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน ๓๐๐ ราย มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะขามหวานโดยใช้ชั้นโรงและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย

๒.มีเกษตรกรต้นแบบด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะขามหวานโดยใช้ชั้นโรง และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย และข้าวในจังหวัดสุโขทัย อุตรดิตถ์ และใกล้เคียง

ผลลัพธ์ (outcome)

๑.เกษตรกรที่ผ่านการอบรม สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยโรงงานและลดต้นทุนการผลิต โดยใช้วิธีการปลูกอ้อยด้วยวิธีเพาะชำข้อตาและการปลูกอ้อยข้อตาซ่อมแซมในอ้อยต่อ

๒.เกษตรกรที่ผ่านการอบรม สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะขามหวานโดยใช้ชั้นโรง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑.เกษตรกรผู้ผ่านการอบรม สามารถเพิ่มผลผลิตอ้อยโดยวิธีชำข้อตา

๒.เกษตรกรผู้ผ่านการอบรม สามารถเพิ่มผลผลิตมะขามหวานโดยใช้ชั้นโรง

สรุปผลการดำเนินงาน

วันที่อบรม	หลักสูตร	จำนวนเกษตรกร (ราย)
๔-๕ พ.ย. ๖๑	-การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย	๘๑
๗-๘ พ.ย. ๖๑	-การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตข้าว	๒๐
๒๖-๒๗ พ.ย. ๖๑	-การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะขามหวานโดยใช้ชั้นโรง	๙๙
๒๖-๒๗ ธ.ค. ๖๑	-การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตข้าว	๑๐๐
รวม		๓๐๐

หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย

ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรแกนนำ ในหลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย เกษตรกรจำนวน ๘๑ ราย

ผลผลิต (output)

๑.เกษตรกรที่ผ่านการอบรมเกษตรกรแกนนำและเครือข่าย สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยโรงงาน และลดต้นทุนการผลิต โดยใช้วิธีการปลูกอ้อยด้วยวิธีเพาะชำข้อตาและการปลูกอ้อยข้อตาซ่อมแซมในอ้อยต่อ และสามารถขยายผลองค์ความรู้สู่ชุมชนของตนเองได้

๒.เกษตรกรที่ผ่านการอบรมเกษตรกรแกนนำและเครือข่าย ตระหนักถึงความสำคัญในการลดต้นทุนในการผลิตอ้อยโรงงาน และการใช้อ้อยเพาะชำข้อตาเข้ามาปลูกซ่อมแซมในอ้อยต่อ เพื่อลดการรื้อต่ออ้อย และเป็นการยืดอายุแปลงอ้อยให้ยาวนานขึ้นและเป็นการประหยัดต้นทุนในการปลูกอ้อยใหม่ และสามารถขยายผลองค์ความรู้สู่ชุมชนของตนเองได้

ผลลัพธ์ (outcome)

๑.เกษตรกรที่ผ่านการอบรมกลุ่มแปลงใหญ่อ้อย จังหวัดสุโขทัย สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยโรงงานและลดต้นทุนการผลิต โดยใช้วิธีการปลูกอ้อยด้วยวิธีเพาะชำข้อตา เพื่อลดต้นทุนการผลิต และสามารถจัดสร้างจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกอ้อยโรงงานได้เองในชุมชนพร้อมสามารถขยายผลองค์ความรู้สู่ชุมชนของตนเองได้

๒.เกษตรกรที่ผ่านการอบรมได้ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่สมาชิกกลุ่มและเกษตรกรใกล้เคียงที่สนใจได้เข้ามาเรียนรู้ในแปลงต้นแบบอ้อยเพาะชำข้อตาของกลุ่ม จำนวน ๔ แปลง พื้นที่เพาะปลูก จำนวน ๒๕ ไร่

หลักสูตรการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตข้าว

ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรแกนนำ ในหลักสูตรการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตข้าว
เกษตรกรจำนวน ๑๒๐ ราย

ผลผลิต (output)

เกษตรกรที่ผ่านการอบรม มีความรู้ในการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตข้าว และลดต้นทุนการผลิต โดยการใช้วิธีผสมผสานระหว่างสารชีวภาพและสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและปลอดภัย

ผลลัพธ์ (outcome)

- ๑.เกษตรกรที่ผ่านการอบรมสามารถผลิตสารชีวภาพและวิเคราะห์ศัตรูข้าวได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ
- ๒.เกษตรกรที่ผ่านการอบรมสามารถใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะขามหวานโดยใช้ชันโรง

ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรแกนนำ ในหลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะขามหวานโดยใช้ชันโรง เกษตรกรจำนวน ๙๙ ราย

ผลผลิต (output)

- ๑.เกษตรกรที่ผ่านการอบรม มีความรู้ในการวิเคราะห์ศัตรูมะขามหวานได้อย่างถูกต้อง
- ๒.เกษตรกรที่ผ่านการอบรม มีความรู้ในการใช้สารเคมีและใช้ชันโรงเข้ามาผสมผสานเพื่อเป็นการเพิ่มปริมาณผลผลิตมะขามหวาน

ผลลัพธ์ (outcome)

- ๑.เกษตรกรที่ผ่านการอบรม สามารถใช้สารชีวภาพและสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้อย่างถูกต้องและปลอดภัยในการป้องกันกำจัดศัตรูมะขามหวาน
- ๒.เกษตรกรที่ผ่านการอบรม สามารถเลือกใช้สารเคมีที่ปลอดภัยกับศัตรูธรรมชาติ เช่น ชันโรง
- ๓.เกษตรกรที่ผ่านการอบรม สามารถรวมกลุ่มเพื่อเจรจาต่อรองกับพ่อค้ามะขามหวาน

หลักสูตรการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตข้าว

ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรแกนนำ ในหลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะขามหวานโดยใช้ชั้นโรง เกษตรกรจำนวน ๑๐๐ ราย

ผลผลิต (output)

เกษตรกรที่ผ่านการอบรม มีความรู้ในการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตข้าว และลดต้นทุนการผลิต โดยการใช้วิธีผสมผสานระหว่างสารชีวภาพและสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและปลอดภัย

ผลลัพธ์ (outcome)

- ๑.เกษตรกรที่ผ่านการอบรมสามารถผลิตสารชีวภาพและวิเคราะห์ศัตรูข้าวได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ
- ๒.เกษตรกรที่ผ่านการอบรมสามารถใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

กิจกรรม พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่

๑. หลักการและเหตุผล

ตามนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งมุ่งเน้นการทำงานเชิงพื้นที่ และวิชาการ เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการ สามารถวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน โดยเฉพาะองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการขับเคลื่อนการเกษตรในพื้นที่ โดยสามารถฝึกอบรมพัฒนากับหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานภายใน และหน่วยงานภายนอก เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการทำงานให้เหมาะสมกับพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบ นั้น

ศูนย์ฯ จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญและแนวทางการเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ กิจกรรม การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการปลูกมะขามหวานครบวงจร ให้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อให้มีความรู้และสามารถในการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะขามหวานแบบครบวงจร และสามารถขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่ ต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาศักยภาพให้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการ
๒. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการมีความรู้ความเข้าใจของพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบ
๓. เพื่อขยายผลองค์ความรู้ที่ได้รับสู่เกษตรกรในพื้นที่ต่อไป

๓. เป้าหมาย

ดำเนินการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จำนวน ๒ คน

๔. สถานที่ดำเนินการ

จังหวัดเพชรบูรณ์

๕. ระยะเวลาดำเนินงาน

ระหว่างวันที่ ๒๙-๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

๖. วิธีดำเนินการ

๑. วิเคราะห์พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ/วางแผนการดำเนินงาน
๒. เขียนโครงการ/ขออนุมัติ
๓. จัดเตรียมประเด็นที่จะทำการศึกษา
๔. ขออนุมัติจัดฝึกอบรม/ประสานงานกลุ่มเป้าหมายและสถานที่
๕. ดำเนินการฝึกอบรม
๖. ติดตามประเมินผลหลังฝึกอบรม/จัดทำหลักสูตรฝึกอบรม

๗.งบประมาณ

จำนวน ๔,๐๒๐ บาท (สี่พันยี่สิบบาท) จากแผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ผลผลิตเกษตรกรได้รับการส่งเสริมเกษตรกร กิจกรรมการพัฒนาเกษตรกร

๘.แผนการดำเนินโครงการ

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนการดำเนินงาน											
	ปี ๒๕๖๑			ปี ๒๕๖๒								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑.วิเคราะห์พืชเป้าหมาย และวางแผนการดำเนินงาน	↔											
๒.เขียนโครงการ/ขออนุมัติ	↔											
๓.จัดเตรียมประเด็นที่จะดำเนินการศึกษา	↔											
๔.ขออนุมัติ/ดำเนินการฝึกอบรม		↔										
๕.ติดตามและประเมินผลการฝึกอบรม		↔										

๙.การประเมินผลโครงการ

- ๑.การติดตามกิจกรรมหลังการอบรม
- ๒.จัดทำหลักสูตรที่ใช้ในการฝึกอบรม

๑๐.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑.เจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกอบรมการพัฒนาบุคลากรกิจกรรม การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการปลูกมะขามหวาน ครบวงจร มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตมะขามหวานแบบครบวงจร
- ๒.เจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกอบรมการพัฒนาบุคลากร สามารถสร้างหลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะขามหวานได้

สรุปผลการดำเนินงาน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เรื่องการเพาะปลูกมะขามหวาน

การปลูกมะขาม โดยกำหนดหลุมปลูกในแปลงก่อน โดยใช้ระยะปลูก ๘ x ๘ เมตร (ระยะห่างระหว่างแถว ๘ เมตร ระยะห่างระหว่างต้น ๘ เมตร) ซึ่งจะปลูกได้ ๒๕ ต้นต่อไร่ ควรมีการเตรียมหลุมปลูกขนาด กว้าง x ยาว x ลึก ๖๐ x ๖๐ x ๖๐ เซนติเมตร ดินที่ขุดจากหลุมปลูกให้แยกเป็นสองกอง คือ ดินชั้นบนและดินชั้นล่าง ตากดินที่ขุดขึ้นมาทิ้งไว้ประมาณ ๒-๓ สัปดาห์ แล้วผสมดินทั้งสองกองด้วยปุ๋ยคอก ประมาณ ๑-๒ บุงก์ต่อหลุม จากนั้นจึงกลบดินลงไปเป็นหลุมตามเดิม โดยเอาดินชั้นบนลงไว้ก้นหลุมก่อนแล้วจึงกลบทับด้วยดินชั้นล่าง

สำหรับฤดูปลูกควรจะปลูกต้นฤดูฝน เพราะเมื่อปลูกเสร็จแล้วต้นมะขามที่ยังเล็กอยู่จะได้รับน้ำฝน สามารถตั้งตัวได้ดีก่อนจะเข้าถึงฤดูแล้ง ต้นมะขามที่ปลูกใหม่ควรจะผูกยึดกับหลัก เพื่อให้ต้นมะขามขึ้นตรงไม่โค่นล้ม เนื่องจากลมแรงก่อนจะปลูก หากปลูกด้วยกิ่งทาบจำเป็นต้องแกะเอาเชือกฟางหรือผ้าพลาสติกตรงรอยต่อออก เพราะถ้าไม่ได้แกะออก จะทำให้ต้นมะขามแคะแกร็นหรืออาจจะตายได้

ในช่วงแรกของการปลูก เนื่องจากการปลูกมะขามหวาน ใช้ระยะห่าง ๘ x ๘ เมตร ขณะที่มะขามหวานยังเล็กอยู่ อาจจะปลูกพืชแซมระหว่างแถวได้ เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง สับปะรด หรือพริก อันจะเป็นการเพิ่มรายได้ต่อเนื้อที่ให้มากขึ้น

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ เรื่องการดูแลรักษามะขามหวาน

การดูแลรักษา

การให้น้ำ ในระยะปลูกใหม่ หากฝนไม่ตก จำเป็นต้องรดน้ำทุก ๆ วัน ประมาณ ๑ สัปดาห์ จนกว่าจะตั้งตัวได้ จากนั้นจึงเว้นช่วงเวลาการรดน้ำให้ห่างกว่าเดิม อาจจะเป็น ๓ หรือ ๗ วันครั้ง สำหรับมะขามหวานเมื่อต้นโตให้ผลผลิตแล้ว ควรจะให้น้ำเดือนละครั้งจะช่วยให้ต้นแข็งแรงสมบูรณ์

การกำจัดวัชพืช ในระยะที่ต้นยังเล็กอยู่จำเป็นต้องกำจัดวัชพืชเป็นระยะไป อย่าให้วัชพืชแย่งน้ำและอาหารได้ การทำความสะอาดรอบโคนต้นอาจจะเป็นการกำจัดวัชพืชแล้วยังสามารถทำลายแหล่งอาศัยของโรคและแมลงได้ด้วย

การใส่ปุ๋ย สำหรับมะขามหวานต้นเล็กยังไม่ออกผล อายุ ๑-๓ ปี ควรให้ปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๔๕๐ กรัมต่อต้น (ประมาณ ๑ กระป๋องนม) ในปีแรกแบ่งใส่ ๓ ครั้ง (๔ เดือนต่อครั้ง) จำนวน ๑๐๐, ๑๕๐, ๒๐๐ กรัมตามลำดับ สำหรับปีต่อ ๆ ไป ให้เพิ่มปุ๋ยมากขึ้นตามจำนวนอายุที่มากขึ้น เมื่อมะขามตกผลแล้วควรใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๑๒-๑๗ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ โดยแบ่งใส่ ๒ ครั้ง คือช่วงต้นฝน และปลายฝน ซึ่งจะช่วยให้มีการติดผลมากขึ้น และเพิ่มความหวานด้วย

โรคและแมลงที่พบเสมอในการปลูกมะขาม

โรคราแป้งของมะขาม โรคนี้อาจเกิดจากเชื้อราออยเดียม (Oidium sp.) เข้าทำลายส่วนของใบอ่อน กิ่งอ่อน และฝักอ่อน ถ้าเป็นมากจะทำให้ส่วนที่เป็นแห้งตายได้ ช่วงที่ราแป้งระบาดมากที่สุดคือช่วงต่อระหว่างฤดูฝนกับฤดูหนาวการป้องกันกำจัด โดยใช้สารเคมีพวกเบนอไมล์ (benomyl), ไดโนแคป (dinocap), ไพราโซฟอส (pyrazophos) หรือกำมะถัน

หนอนเจาะลำต้นและกิ่ง หนอนชนิดนี้จะเข้าทำลายกิ่งมะขาม โดยทำลายกิ่งที่ค่อนข้างเล็กเป็นส่วนใหญ่ ทำให้กิ่งแห้งตาย การป้องกันกำจัด ตัดกิ่งที่ถูกหนอนทำลายไปเผา หมั่นตรวจดูสภาพกิ่งและลำต้นของมะขาม หากพบเป็นรูและมีร่องรอยการทำลายคือเป็นชุย ๆ ให้ใช้สารเคมีฆ่าแมลงประเภทดูดซึมเข้าไปในรูแล้วเอาดินเหนียวอุดไว้

หนอนเจาะฝัก เกิดจากผีเสื้อวางไข่เป็นกลุ่มๆ ละ ๒-๓ ฟอง ที่ใบหรือฝักมะขามเมื่อฝักออกมาเป็นตัวหนอน ๆ จะเจาะเข้าไปในฝัก โดยกินบริเวณผิวเปลือกก่อนจากนั้นจะเจาะกินเข้าไปภายในฝัก การป้องกันกำจัด หมั่นตรวจดูฝักที่ถูกหนอนทำลาย ซึ่งร่วงหล่นตามโคนต้น ให้เก็บไปเผาหรือทำลาย และใช้สารเคมีฆ่าแมลงกลุ่มคาร์บาริล (carbaryl) พ่นป้องกันในระยะที่ฝักมะขามยังอ่อน

หนอนปลอก เกิดจากผีเสื้อกลางคืน ตัวผู้มีขนาดเล็ก มีหนวดคล้ายแปรงหวีผม แต่ตัวเมียไม่มีปีกและขาอาศัยและวางไข่อยู่ในปลอก เมื่อไข่ฟักเป็นตัว ตัวอ่อนจะออกมาแทะเล็มและกัดกินใบมะขามพร้อมกับทำรังหุ้มตัวและเกาะอยู่ที่ใบหรือตามก้านใบการป้องกันกำจัด ใช้สารเคมีฆ่าแมลงกลุ่มไตรคลอโรฟอน (trichlorfon)

หนอนงู ทำลายที่ใบ ระบาดมากในช่วงฤดูร้อน โดยเฉพาะในแปลงขยายพันธุ์หรือต้นพันธุ์ที่ชำไว้ซึ่งกำลังแตกใบอ่อน การป้องกันกำจัด ใช้สารเคมีพวกพาราไธออน (parathion)

เพลี้ยต่าง ดูดกินน้ำเลี้ยงที่ใบและฝัก ซึ่งอาจเป็นสาเหตุทำให้ฝักมะขามแตกได้ การป้องกันกำจัดใช้สารเคมีพวกพาราไธออน(parathion)

ไร ลักษณะการทำลายคล้ายกับพวกเพลี้ย การป้องกันกำจัด ใช้สารเคมีพวกไดโคฟอล (dicofol)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ เรื่องการเก็บเกี่ยวมะขามหวาน

การเก็บเกี่ยว มะขามส่วนมากจะแก่และเก็บเกี่ยวได้ในระหว่างเดือนธันวาคม ถึงเดือนมีนาคม ของปีถัดไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแหล่งปลูกและสภาพดินฟ้าอากาศ การเก็บฝักมะขามควรใช้กรรไกรตัดขั้วให้หลุดออกจากกิ่ง ไม่ควรใช้มือปัดเพราะจะทำให้ฝักแตก หากมีฝักแตกแล้วโอกาสที่เชื้อโรคจะเข้าทำลายมีมาก ฝักมะขามสามารถเก็บไว้ในถุงพลาสติก ในอุณหภูมิปกติได้นานถึง ๖ เดือน

การดูแลรักษาต้นมะขามหลังการเก็บเกี่ยว การดูแลรักษาต้นมะขามหลังการเก็บเกี่ยว หลังเสร็จสิ้นการเก็บเกี่ยวแล้ว ให้ทำการตัดแต่งกิ่งมะขาม โดยตัดแต่งกิ่งที่ไม่สมบูรณ์ กิ่งที่เป็นโรคหรือมีแมลง หรือกิ่งที่ไขว้กันออก และให้ใช้สีน้ำพลาสติกหรือยากันราทารอยแผลเพื่อป้องกันโรคราที่จะเกิดขึ้นภายหลัง สำหรับกิ่งที่ถูกตัดออก ควรรีบนำออกจากแปลงมะขามไปทิ้งหรือทำลายที่อื่น โดยเฉพาะกิ่งที่เป็นโรคหรือมีแมลง ควรรีบทำลายโดยการนำไปเผาทิ้ง เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคหรือแมลง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ เรื่องการรวมกลุ่มและการแปรรูปมะขามหวาน

การรวมกลุ่ม มีการรวมกลุ่มแบบธรรมชาติก่อน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ภายในกลุ่ม และมีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ให้การแนะนำส่งเสริมให้มีการพัฒนาผลผลิต และแปรรูปผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมให้มีการจัดการ โดยมีคณะกรรมการบริหารกลุ่มขึ้นมา และได้จัดเป็นวิสาหกิจชุมชน เพื่อช่วยเหลือสมาชิกเกษตรกรผู้ปลูกมะขามหวานโดยการยึดอายุมะขามหวานออกไป เพื่อรอจำหน่ายและแปรรูป ซึ่งมีผลมาจากในปี ๒๕๓๗ ราคามะขามหวานตกต่ำมากทางกลุ่มจึงมีความคิดที่จะ แปรรูปผลผลิตให้เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ให้หลากหลายมากขึ้น เช่น มะขามคลุกน้ำตาล มะขามคลุกบัว จนมีชื่อเสียงติดตลาด ผลผลิตสินค้าไม่ทัน จึงมีแนวความคิดที่จะรวมกลุ่มกันเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

การแปรรูปมะขามหวาน การแปรรูปมะขามหวานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปมะขามหวาน โดยทางกลุ่มได้สร้างสรรค์เมนูแปลกใหม่กว่า ๔๐ รายการ ทำให้เพิ่มมูลค่าสินค้า และขยายตลาดไปสู่ลูกค้าวงกว้างทั้งในและต่างประเทศ และที่สำคัญต่อกีฬาแบรนต์ให้เป็นที่ยึดจำในฐานะผู้นำตลาดผลิตภัณฑ์มะขามหวานแปรรูปจากจุดยืนที่มุ่งสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์มะขามใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้ปัจจุบัน แบรนต์ ปัจจุบันทางกลุ่ม มีผลิตภัณฑ์ถึง ๔ กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มอบแห้ง กลุ่มกวน กลุ่มขนม และอื่นๆ โดยมีผลิตภัณฑ์มากกว่า ๔๐รายการเช่น มะขามคลุกมะขามหยี ๓ รส ทอฟฟี่มะขาม กลัวยกรอบแก้วไส้มะขาม พายเค้กไส้มะขาม บิสกิตมะขาม น้ำพริกกุ้งมะขาม เครื่องดื่มน้ำมะขามโซดา ฯลฯ แต่ละรายการยังมีหลายบรรจุภัณฑ์ ทั้งซอง กระปุก ขวด และกล่อง เป็นต้น

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ เรื่องการตลาดมะขามหวาน

จากการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจฯ นั้น ก็จะมาช่วยในเรื่องของระบบการซื้อขายของเพื่อนเกษตรกรหรือสมาชิกกลุ่ม ขยายมะขามหวานให้พ่อค้าแม่ค้าผ่านกลุ่ม ซึ่งกลุ่มสามารถกำหนดราคารับซื้อและราคาขายได้ ซึ่งที่ผ่านมานั้นเกษตรกรอาจจะถูกกดราคาในการรับซื้อให้ต่ำ หรือขายแข่งกันเองในราคาต่ำในช่วงที่ผลผลิตมีจำนวนมาก

ทางกลุ่มก็จะเข้ามาช่วยในเรื่องระบบการซื้อขายให้ดีขึ้น มีการรับซื้อมะขามหวานอยู่ ๒ เกรด คือ มะขามหวานเกรดเอ คือฝักสวยไม่แตก ฝักมีความยาวมากกว่า ๔ ซม. ขึ้นไป อย่างพันธุ์ขันตี รับซื้อที่กิโลกรัมละ ๓๐-๓๕ บาท ส่วนพันธุ์อื่นๆ อย่าง ปรกายทอง สีชมพู สีทอง รับซื้อกิโลกรัมละ ๕๐ บาท อีกเกรดคือ มะขามที่ข้อสั้น มี ๓ ซม. ลงมา จะรับซื้อมาแกะเปลือกขายป้อนโรงงานแปรรูปมะขามคลุก รับซื้อพันธุ์ขันตีที่แกะเปลือก แล้วกิโลกรัมละ ๒๕ บาท

หลังจากการรับซื้อมะขามหวานจากสมาชิก ทางกลุ่มก็จะนำไปเก็บรักษาในห้องเย็นที่เพิ่งก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อไม่นานมานี้ ด้วยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจัดสร้างห้องเย็นจากสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งหน้าที่ห้องเย็นคือ การเก็บรักษาผลผลิตมะขามหวานที่ซื้อเข้ามาจากสมาชิกกลุ่มนำมาเก็บรักษาให้คุณภาพเอาไว้ได้นาน เพื่อรอนำออกไปจำหน่ายเมื่อมะขามมีราคาสูง

ยกตัวอย่าง ที่กลุ่มรับซื้อมะขามหวานเข้ากลุ่มในช่วงฤดูกลาง กิโลกรัมละ ๕๐ บาท แต่หลังจากหมดฤดูกาลมะขามหวานแล้ว ถ้าทางกลุ่มนำออกมาขายอย่างช่วงเทศกาลสงกรานต์ ก็อาจจะมียาสูงถึง กิโลกรัมละ ๑๐๐-๑๕๐ บาท เป็นการยกตัวอย่างให้เห็นภาพที่ชัดเจนให้สมาชิกได้เห็นภาพ ผลกำไรก็จะนำมาปันผลกลับคืนไปให้สมาชิกอีกทีหนึ่ง เป็นต้น

ซึ่งการเก็บรักษามะขามหวานด้วยห้องเย็น ใช้เก็บรักษาฝักมะขามหวานไว้จำหน่ายนอกฤดูกาลอย่างได้ผล และได้รับความนิยมสูง เหมาะสำหรับเก็บมะขามหวานคราวละมากๆ ข้อดีคือ สามารถรักษาสีของเนื้อมะขามไว้ได้ สีไม่คล้ำหรือเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้มแม้จะเก็บรักษาไว้เป็นระยะเวลาานาน

ผลที่ได้จากการพัฒนา

ผลจากการได้พัฒนาตนเอง ในเรื่องการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการปลูกมะขามหวานครบวงจร ณ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปมะขามหวาน จังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อวันที่ ๒๙-๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ โดยได้รับการอนุเคราะห์จากสำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ได้แนะนำกลุ่มเกษตรกรผู้ประสบผลสำเร็จในการเพาะปลูกมะขามหวาน เพื่อถอดองค์ความรู้ที่ได้นำมาพัฒนา เป็นหลักสูตรในการฝึกอบรมต่อยอดให้แก่เกษตรกรในจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน ๑ หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะขามหวานโดยใช้ชั้นโรง

รูปภาพกิจกรรมการเรียนรู้

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

กิจกรรม พัฒนาจุดเรียนรู้ภายในศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรธานี

๑. หลักการและเหตุผล

นโยบายสำคัญของรัฐบาลมีเป้าหมายในการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทางการเกษตรให้เกิดรายได้ที่เหมาะสมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การช่วยเหลือในเรื่องปัจจัยการผลิตอย่างทั่วถึง เป็นต้น

ศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค มีหน้าที่ในการวิจัย ค้นคว้า ศึกษา ทดสอบในเชิงวิชาการเป็นหลัก โดยให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ใช้กลไกการทำงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) โดยศูนย์ปฏิบัติการจะสนับสนุนและเชื่อมโยงการปฏิบัติงานร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภออย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพและเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของเกษตรกร

ในการนี้ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี ได้ตระหนักถึงบทบาทภารกิจและนโยบายที่ได้รับ จึงได้จัดทำกิจกรรมพัฒนาจุดเรียนรู้ขึ้น ภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ เพื่อตอบสนองนโยบายและสนับสนุนงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาในพื้นที่ ศูนย์ฯ จึงได้ทำโครงการปรับปรุงและพัฒนาจุดเรียนรู้และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรและผู้สนใจได้เข้ามาศึกษา เยี่ยมชม และนำความรู้กลับไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อพัฒนาจุดเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมในการเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้และให้บริการแก่ผู้สนใจ
- ๒.๒ เพื่อให้ศูนย์ฯ เป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ด้านสิ่งในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี สุขุขทัย และพื้นที่ใกล้เคียง

๓. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

๓.๑ เพื่อพัฒนาจุดเรียนรู้จำนวน ๕ จุด ได้แก่ จุดเรียนรู้การเลี้ยงผึ้งพันธุ์ จุดเรียนรู้การเลี้ยงชันโรง จุดเรียนรู้การเลี้ยงจิ้งหรีด จุดเรียนรู้การปลูกเมล่อนญี่ปุ่นในโรงเรือน และจุดเรียนรู้ไม้ผล ณ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๑ - เดือนกันยายน ๒๕๖๒

๕. วิธีดำเนินการ

- ๕.๑ วางแผนการดำเนินงาน เขียนโครงการและขออนุมัติ
- ๕.๒ จัดหาวัสดุอุปกรณ์
- ๕.๓ ดำเนินการปรับปรุงสถานที่ จุดเรียนรู้ จุดสาธิต และจุดแสดงวิชาการ
- ๕.๔ ประชาสัมพันธ์และให้บริการ

๖. งบประมาณ ๑๒๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนสองหมื่นบาทถ้วน)

๗. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี ๒๕๖๑			ปี ๒๕๖๒								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑.วางแผนการดำเนินงาน	↔											
๒.เขียนโครงการ/ขออนุมัติ	↔											
๓.จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์		↔	↔									
๔.ดำเนินการปรับปรุงจุดเรียนรู้		↔	↔									
๕.พัฒนาจุดเรียนรู้		↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔
๖.ประชาสัมพันธ์/ให้บริการ		↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔
๗.สรุปผลการดำเนินงาน												↔

๘. ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลผลิต

- ๑) จุดเรียนรู้ของศูนย์ฯ ได้รับการปรับปรุงให้มีศักยภาพเหมาะสมแก่การเรียนรู้

ผลลัพธ์

- ๑) จุดเรียนรู้ของศูนย์ฯ มีผู้สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้และรับบริการด้านต่างๆ
๒) ผู้ที่ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้และรับบริการจากจุดเรียนรู้ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติและเกิดผลสำเร็จ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑) ศูนย์ฯ เป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ด้านพืชและแมลงเศรษฐกิจ ที่มีศักยภาพสามารถให้บริการแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกร นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป

๒) เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากศูนย์ฯ ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

สรุปผลการดำเนินงาน

กิจกรรม พัฒนาจุดเรียนรู้การปลูกเมล่อนญี่ปุ่นในโรงเรียน

ดำเนินการก่อสร้างโรงเรือนขนาดกว้าง ๔ เมตร ยาว ๖ เมตร พร้อมติดตั้งระบบการให้น้ำอัตโนมัติผ่านระบบน้ำหยด โดยสามารถปลูกได้ ๓๕ ต้น โดยเป็นการผลิตเมล่อนญี่ปุ่นอย่างปลอดภัย เพื่อเป็นจุดบริการให้ความรู้แก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป

กิจกรรม พัฒนาจุดเรียนรู้การปลูกผักไฮโดรโปนิคส์

ดำเนินการก่อสร้างโรงเรือนขนาดกว้าง ๘ เมตร ยาว ๘ เมตร เพื่อสร้างบ่อปลูกผักจำนวน ๓ ชุด ใช้ระบบน้ำวน โดยเป็นการผลิตผักอย่างปลอดภัย เพื่อเป็นจุดบริการให้ความรู้แก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (แปลงเรียนรู้การเกษตรในศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรธานี)

๑. หลักการและเหตุผล

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ ได้ทรงเล็งเห็นสภาพความเป็นอยู่ที่ยากจนของราษฎร ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำที่ดินทำกิน ขาดความรู้ในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า จึงทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินการพัฒนาในด้านต่างๆ อาทิ ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการเกษตร ด้านส่งเสริมอาชีพ ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านสาธารณสุข เป็นต้น พร้อมทั้งได้พระราชทานแนวทางดำเนินงานให้หน่วยงานต่างๆ นำไปวางแผนปฏิบัติงาน ให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับราษฎรผู้ประสบความทุกข์ยาก ด้อยโอกาสและยากจนตามภูมิภาคต่างๆ ทั้งประเทศ โดยเน้นให้ผลการดำเนินงานตกถึงมือราษฎรโดยตรงเป็นเบื้องต้น ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่าง “พออยู่ พอกิน” และขณะเดียวกันก็เป็นปูพื้นฐานไว้สำหรับ “ความกินดี อยู่ดี ในอนาคต” ด้วย ดังนั้น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงเป็นโครงการที่มุ่งพัฒนารัฐบาลผู้ยากไร้ให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเฉพาะประชาชนในชนบทที่ห่างไกล ทุรกันดาร และยากจนอย่างแท้จริง โดยมีหลักการสำคัญคือการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเป็นขั้นตอนตามลำดับความจำเป็น ประหยัดการพึ่งตนเอง ส่งเสริมความรู้และเทคนิควิชาการสมัยใหม่ที่เหมาะสมรวมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและปรับปรุง คุณภาพสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ชุมชนสามารถวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนสามารถวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และความพร้อมของเกษตรกรได้ด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ร่วมสนองการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยเข้าไปส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้ความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อขยายผลองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ และเป็นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒.๒ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

๓. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินงาน

เป้าหมาย จำนวน ๑ ศูนย์ สถานที่ดำเนินการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร ตำบลป่าเช่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๑ – เดือนกันยายน ๒๕๖๒

๕. วิธีดำเนินงาน

๑. ประชุมชี้แจง
๒. ดำเนินการจัดหาวัสดุอุปกรณ์
๓. ดำเนินการจัดทำศูนย์ศึกษาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๔. สรุปผลการดำเนินงาน

๖. งบประมาณดำเนินการ

ได้รับงบประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน) จากงบดำเนินงานแผนงานยุทธศาสตร์สร้างความมั่นคงและลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม กิจกรรมหลักสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๗. แผนการปฏิบัติงาน

ที่	กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน												
		๒๕๖๑			๒๕๖๒									
		ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	
๑	ประชุมชี้แจง ผู้เกี่ยวข้อง	←→												
๒	จัดหาวัสดุอุปกรณ์ และวัสดุอื่นๆ		←→											
๓	จัดทำศูนย์ศึกษาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ			←										→
๔	สรุปผลการดำเนินงาน													←→

๘. ผลผลิตผลลัพธ์และตัวชี้วัด

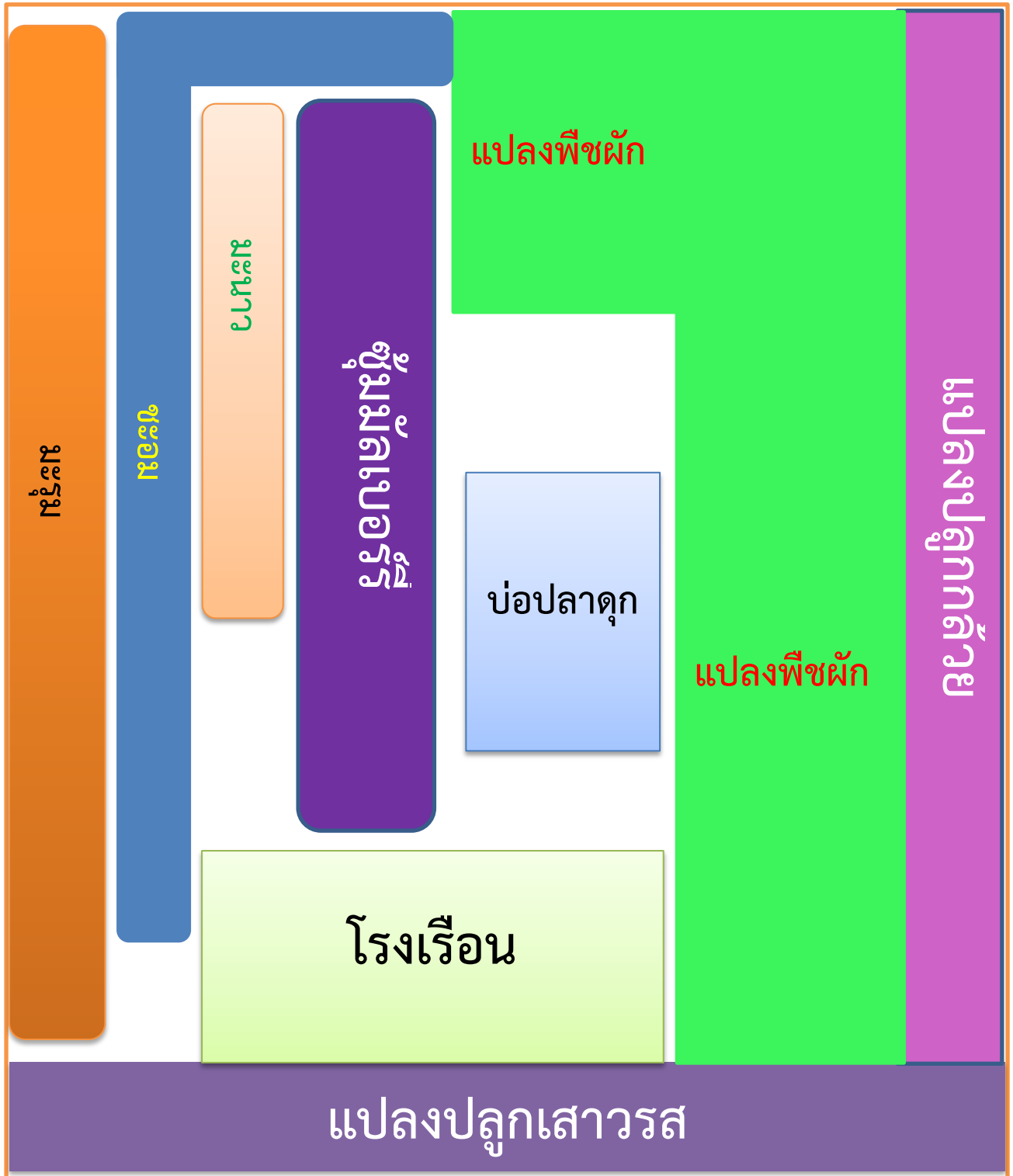
๘.๑ ผลผลิต

๑. เกษตรกรที่ได้มาศึกษาดูงานสามารถนำไปปฏิบัติได้
๒. เกิดจุดเรียนรู้และแบบในการทำการเกษตรอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๓. เป็นแหล่งท่องเที่ยวการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

๘.๒ ผลลัพธ์

เกษตรกรได้การถ่ายทอดความรู้หลักพัฒนาอาชีพสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรของตนเองสามารถลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าทางด้านการเกษตรได้

แผนผังแปลงเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน
(แปลงเรียนรู้การเกษตรในศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรธานี)

ที่	กิจกรรมขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน												ผลผลิต	หมายเหตุ	
		ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย			
๑	การเตรียมแปลง															
	๑.๑ปรับพื้นที่			←→												
	๑.๒การเตรียม บ่อและปุ๋ยพลาสติก				←→											
	๑.๓การสร้างโรงเรือน			←→												ซ่อมแซม
๒	การปลูกพืชหลักและอื่นๆ															
	๒.๑การปลูกมะนาว			←→												ดูแลรักษา
	๒.๒การปลูกขอม			←→												"
	๒.๓มะขาม			←→												"
	๒.๔การปลูกตะไคร้/กระเพา/โหระพาอื่นๆ			←→												"
	๒.๕การปลูกเสาวรส			←→												"
	๒.๖การปลูกหม่อน(มัดเบอร์รี่)			←→												"
	๒.๗การปลูกข้าวโพดหวาน			←→					←→							
	๒.๘การเก็บผลผลิต					←→					←→					
๓	การเลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก															
	๓.๑การปล่อยปลาดุก							←→								
	๓.๒การเลี้ยงดูแล							←→								
	๓.๓การเก็บผลผลิต								←→							
๔	การผลิตเผ่าถ่านน้ำส้มควันไม้															
	๔.๑ผลิตเผ่าถ่านน้ำส้มควันไม้												←→			
๕	การเพาะกล้าผักแจกจ่าย				←→											

รูปประกอบกิจกรรม

การเตรียมพื้นที่

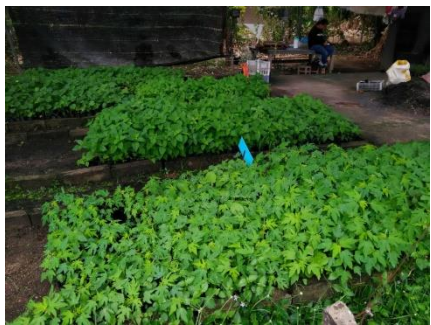
การปลูกพืชผัก

การเลี้ยงปลา

การเพาะกล้าผักและแจกจ่าย

โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ประจำปี ๒๕๖๒

ผลการดำเนินงาน

๑. เข้าร่วมจัดนิทรรศการและให้บริการความรู้แก่เกษตรกร ทั้งสิ้น ๙ ครั้ง ประกอบด้วย

ครั้งที่	วันที่	สถานที่จัดงาน
จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน ๔ ครั้ง		
๑	๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒	-วัดเจติย ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล
๒	๓ เมษายน ๒๕๖๒	-โรงเรียนวังโปรงดำรงวิทย์ ตำบลฝักขวง อำเภอทองแสนขัน
๓	๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒	-วัดห้วยแมง ตำบลน้ำไคร้ อำเภอน้ำปาด
๔	๑ สิงหาคม ๒๕๖๒	-เทศบาลตำบลวังกะพี้ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง
จังหวัดสุโขทัย จำนวน ๔ ครั้ง		
๑	๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒	-ที่ว่าการอำเภอคีรีมาศ ตำบลโตนด อำเภอคีรีมาศ
๒	๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒	-วัดราชพฤกษ์ ตำบลบ้านหลุม อำเภอเมือง
๓	๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒	-โรงเรียนศรีนคร ตำบลศรีนคร อำเภอศรีนคร
๔	๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒	-วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย ตำบลย่านยาว อำเภอสวรรคโลก
จังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๑ ครั้ง		
๑	๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒	-องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพระ อำเภอวังทอง

๒. จำนวนเกษตรกรที่เข้ารับบริการทางการเกษตร ทั้งหมด ๙๖๑ ราย (ตามเอกสารแนบ) ประกอบด้วย

- ๒.๑ เกษตรกรจังหวัดสุโขทัย จำนวน ๔๒๙ ราย
 ๒.๒ เกษตรกรจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน ๔๔๔ ราย
 ๒.๓ เกษตรกรจังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๘๘ ราย

รูปประกอบกิจกรรมโครงการ

-จังหวัดอุดรดิตถ์

-จังหวัดสุโขทัย

-จังหวัดพิษณุโลก

โครงการศึกษาทดสอบการวิจัย
และพัฒนารูปแบบการส่งเสริม
และถ่ายทอดเทคโนโลยี
การเพาะปลูกอ้อย
ประจำปี ๒๕๖๒

**โครงการศึกษาทดสอบการวิจัยและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเพาะปลูกอ้อย
โดยวิธีเพาะชำข้อตา ของเกษตรกรแปลงใหญ่อ้อยจังหวัดสุโขทัย โดยกระบวนการมีส่วนร่วม
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒**

๑. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อ้อยจังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่การเพาะปลูกอ้อย เพื่อส่งโรงงานน้ำตาล จำนวน ๔๐๔,๗๘๓ ไร่ เกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่ จำนวน ๙๐ ราย มีปริมาณผลผลิตอ้อยที่ส่งเข้าโรงงานน้ำตาลในปีการผลิต ๒๕๖๐/๖๑ จำนวน ๓,๘๘๐,๔๘๕.๖๙ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๓,๔๙๒,๔๓๗,๑๒๑ ล้านบาท ที่กลับมายังเกษตรกรที่เพาะปลูกอ้อยภายในกลุ่มแปลงใหญ่ แต่การปลูกอ้อยในปัจจุบันยังทำการเพาะปลูกแบบดั้งเดิม คือการเพาะปลูกอ้อยโดยวิธีการวางลำ ซึ่งเกษตรกรจะต้องสูญเสียปริมาณต้นพันธุ์อ้อยที่ใช้ในการเพาะปลูกต่อไร่ระหว่าง ๑,๐๐๐-๑,๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ขึ้นอยู่กับกระบวนการเพาะปลูกซึ่งไม่สามารถคาดการณ์ได้ถูกต้องแม่นยำ เนื่องจากเกษตรกรในปัจจุบันจะใช้เครื่องปลูกอ้อยเป็นหลัก โดยเครื่องปลูกอ้อยในปัจจุบันก็จะมีอยู่หลักๆ ด้วยกัน ๒ ประเภท คือ เครื่องปลูกอ้อยแบบวางลำคู่ และเครื่องปลูกแบบวางลำแบบลำเดี่ยว ซึ่งแต่ละประเภทก็จะใช้ต้นพันธุ์ที่แตกต่างกันออกไปตามประเภทของเครื่องปลูก คิดเป็นการสูญเสียของปริมาตรผลผลิตที่จะต้องเสียไป จำนวนมากในแต่ละครั้ง ที่มีการดำเนินการเพาะปลูกอ้อยใหม่ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อ้อย

ในปัจจุบัน ได้มีการคิดค้นเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อใช้ในการลดปริมาณต้นพันธุ์อ้อยที่ใช้เพาะปลูก ออกมาจำนวนมาก แต่ต้องรู้หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ นั้นยังขาดการส่งเสริม การนำองค์ความรู้ที่ได้ ไปขยายผลสู่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย และประสบการณ์ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย จึงนำไปกำหนดเป็นหัวข้อในการวิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเพาะปลูกอ้อยโดยวิธีเพาะชำข้อตา ของเกษตรกรแปลงใหญ่อ้อยจังหวัดสุโขทัย โดยกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อทดแทนการปลูกแบบวางลำของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อ้อยจังหวัดสุโขทัย เพื่อการลดต้นทุนการผลิตอ้อยของเกษตรกร ชาวไร่อ้อยในพื้นที่ดังกล่าว รวมถึงการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสม นำไปปรับใช้ในพื้นที่การเพาะปลูกอ้อยของเกษตรกร ต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อศึกษาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการบริหารจัดการการเพาะปลูกอ้อยโดยวิธีเพาะชำข้อตาของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อ้อยจังหวัดสุโขทัย โดยกระบวนการมีส่วนร่วม
- ๒.๒ เพื่อศึกษาวิธีการเพาะปลูกอ้อยโดยวิธีเพาะชำข้อตา เพื่อทดแทนการเพาะปลูกอ้อยแบบวางลำของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อ้อยจังหวัดสุโขทัย โดยกระบวนการมีส่วนร่วม
- ๒.๓ เพื่อศึกษาเพื่อเปรียบเทียบวิธีการเพาะปลูกอ้อยโดยวิธีเพาะชำข้อตา เพื่อทดแทนการเพาะปลูกอ้อยแบบวางลำของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อ้อยจังหวัดสุโขทัย โดยกระบวนการมีส่วนร่วม

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อ้อยประชารัฐทุ่งพล้อ ตำบลป่าจี่ อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

- ๔.๑ ไตรมาส ๓ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒

๕.วิธีการดำเนินงาน

๕.๑ ประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕.๒ จัดทำแผนการปฏิบัติงาน และแผนศึกษาทดสอบ

๕.๓ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๕.๔ ดำเนินการศึกษาทดสอบตามแผนที่กำหนด

๕.๕ สรุปและรายงานผลการดำเนินโครงการให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๖ จังหวัด เชียงใหม่

๖.งบประมาณดำเนินการ

ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกรมศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท (ห้าหมื่นบาทถ้วน) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการมีดังนี้

๗.แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	เป้าหมาย หน่วยวัด	หน่วยวัด	ระยะเวลา				
			พ.ค.๖๒	มิ.ย.๖๒	ก.ค.๖๒	ส.ค.๖๒	ก.ย.๖๒
๑.ประสานงานชี้แจงผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ทราบเป้าหมายและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ	๑	ครั้ง	↔				
๒.กำหนดพื้นที่ที่ร่วมโครงการฯ	๑	ครั้ง	↔				
๓.จัดทำแผนการปฏิบัติงานตามโครงการวิจัย	๑	ครั้ง	↔				
๔.รับสมัครคัดเลือกเกษตรกรผู้ร่วมวิจัย	๑	ครั้ง	↔				
๕.ดำเนินการตามแผนการปฏิบัติงานวิจัย	๘	ครั้ง	←				→
๖.สรุปผลจัดทำรูปแบบงานวิจัย	๑	ครั้ง					↔

๘.ผลผลิต ผลลัพธ์ นวัตกรรม และผลที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ **ผลผลิต (Output)** เกษตรกรสามารถกำหนดปัญหาที่เกิดจากการเพาะปลูกอ้อย และฝึกให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาจากการเพาะปลูกอ้อยได้เอง ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับของตนเอง เกษตรกรได้รับการพัฒนาทักษะและเพิ่มพูนองค์ความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยโรงงาน

๘.๒ **ผลลัพธ์ (Outcome)** เกษตรกรได้มีความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูกอ้อยโดยวิธีเพาะชำข้อตา และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับของตนเอง เกษตรกรได้รับการพัฒนาทักษะและเพิ่มพูนองค์ความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยโรงงาน และการใช้ท่อนพันธุ์อ้อยที่เหมาะสมการพื้นที่การเพาะปลูก การลดต้นทุนในการผลิตอ้อย

๘.๓ **นวัตกรรม (Innovation)** เกษตรกรรู้จักการทำวิจัยชุมชนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาเองในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

๘.๔ **ผลที่คาดว่าจะได้รับ** ผลจากการวิจัยชุมชน เกษตรกรที่เข้าร่วมวิจัยสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะปลูกอ้อยแบบเพาะชำข้อตา และปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกอ้อยจากการวางลำแบบเดิม มาเป็นการเพาะปลูกอ้อยแบบเพาะชำข้อตา เพื่อลดต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น

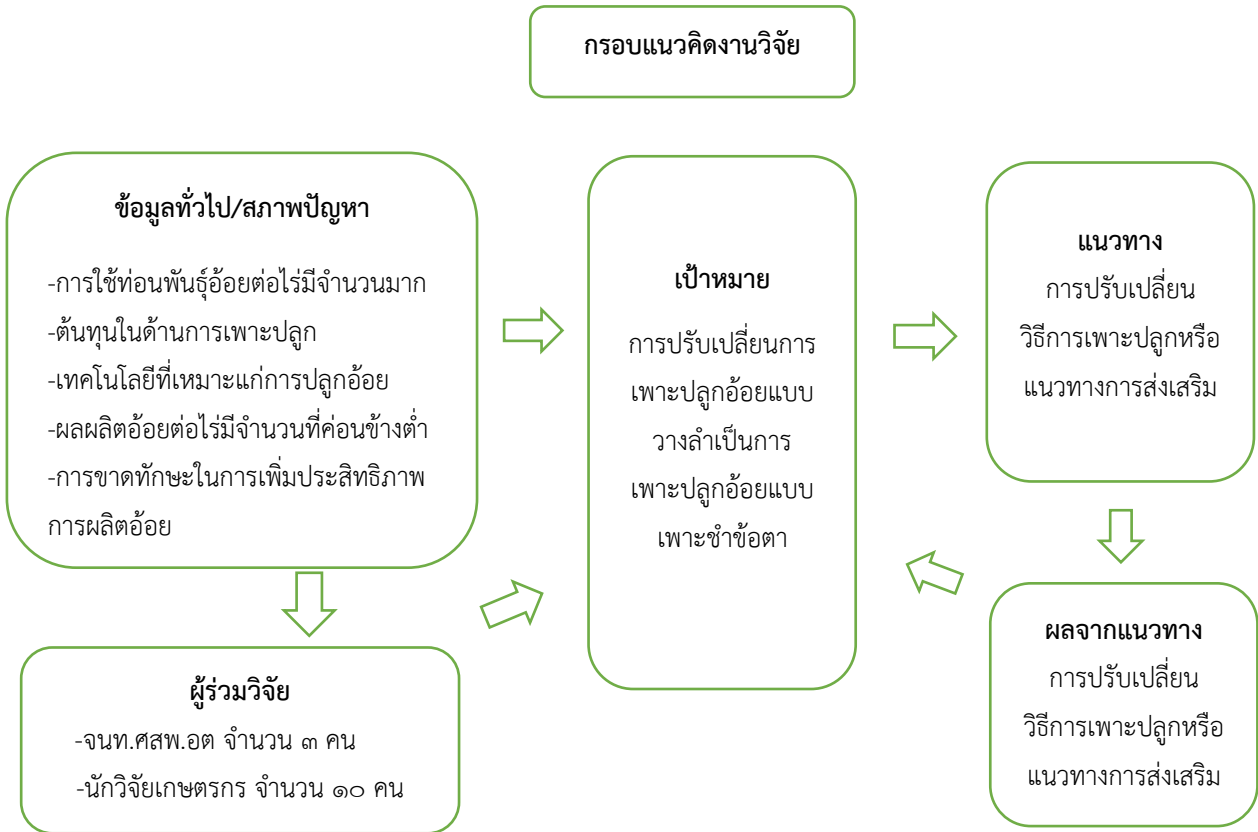
สรุปผลการดำเนินงาน

๑.แนวคิดในการวิจัยและสมมุติฐาน

การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเพาะปลูกอ้อยโดยวิธีเพาะชำข้อตาของเกษตรกรแปลงใหญ่อ้อยจังหวัดสุโขทัย โดยกระบวนการมีส่วนร่วม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ผู้วิจัยมีความต้องการศึกษาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการบริหารจัดการการเพาะปลูกอ้อยโดย วิธีเพาะชำข้อตาและศึกษาวิธีการเพาะปลูกอ้อยโดยวิธีเพาะชำข้อตา เพื่อทดแทนการเพาะปลูกอ้อยแบบวางลำ พร้อมทั้งหาแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมการปลูกอ้อยแบบเพาะชำข้อตาในเกษตรกร ในประเด็นต่างๆ ร่วมกับนักวิจัยเกษตรกร ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

๑. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการเพาะปลูกอ้อยแบบเพาะชำข้อตา และความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการเพาะปลูกอ้อยแบบวางลำ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเพาะปลูกอ้อยแบบเพาะชำข้อตา ปัจจัยด้านเศรษฐกิจได้แก่ ขนาดพื้นที่เพาะปลูกอ้อย ต้นทุนการผลิต ระยะในการเพาะปลูก อัตราการเจริญเติบโต อัตราการแตกกอ จำนวนลำต่อกอ โรคแมลง และ น้ำหนักของผลผลิต ปัจจัยด้านกายภาพ ได้แก่ สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิ อากาศ แหล่งน้ำ ปัจจัยด้านชีวภาพ เช่น การระบาดของโรคและแมลง ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ปัญหาการเพาะปลูก ความเสี่ยงในการเพาะปลูก ความยุ่งยากในการเพาะปลูก หรือการส่งเสริมการเพาะปลูก

๒. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มี ผลต่อการยอมรับในนวัตกรรมการเพาะปลูกอ้อยแบบเพาะชำข้อตา และ ปัจจัยที่มีผลต่องานวิจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านการเพาะปลูก ปัจจัยด้านการจัดการการเพาะปลูกปัจจัยด้านผลผลิตที่ได้หลังการเพาะปลูก

๒.การดำเนินงานวิจัย

จัดเวทีชุมชน ก่อน – หลัง การวิจัย จำนวน ๒ ครั้ง เป้าหมาย ๕๐ ราย

การเดินทางศึกษาเกษตรกรต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ พร้อมเก็บข้อมูล

การจัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกแปลงใหญ่ จำนวน ๑ ครั้ง

๓. ผลผลิต (output)

๔.ผลลัพธ์ (outcome)

อภิปรายผล

การวิจัยและพัฒนาแบบการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเพาะปลูกอ้อยโดยวิธีเพาะชำข้อตา ของเกษตรกรแปลงใหญ่อ้อยจังหวัดสุโขทัย โดยกระบวนการมีส่วนร่วม” ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อ้อยประชารัฐทุ่งพล้อ ตำบลป่าจี่ อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายย่อย จำนวน ๘๑ ราย คิดเป็น ๘๙.๐๑ % ของจำนวนสมาชิกกลุ่มเป็นเกษตรกรปลูกอ้อยรายกลาง จำนวน ๖ ราย คิดเป็น ๖.๕๙ % ของจำนวนสมาชิกกลุ่ม และเกษตรกรปลูกอ้อยรายใหญ่จำนวน ๔ ราย คิดเป็น ๔.๓๙ % ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ๙๑ ราย กลุ่มมีเงินทุน จำนวน ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาท มาจากกู้ยืมจากโครงการแปลงใหญ่จำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาท และจากการระดมทุน จากสมาชิกภายในกลุ่มจำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาท สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มยังคงปลูกอ้อยแบบวางลำ ซึ่งใช้ท่อนพันธุ์อยู่ระหว่าง ๑,๓๐๐ – ๑,๘๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ลักษณะของการเพาะปลูกอ้อยเพาะชำข้อตา หรือการปลูกอ้อยข้อตาซ่อมแซมในแปลงอ้อยต่อจะเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่ในการเพาะปลูกตั้งแต่ ๑๐ ไร่ จนถึงพื้นที่เพาะปลูกไม่เกิน ๑๐๐ ไร่ เนื่องจากเกษตรกรจะสามารถดูแลต้นอ้อย ที่เพาะปลูกได้ทั่วถึง รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลทำให้การเพาะปลูกอ้อยแบบเพาะชำข้อตาประสบผลสำเร็จ คือ แหล่งน้ำเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดในการเพาะปลูกอ้อยแบบเพาะชำข้อตา เนื่องจากต้นกล้าอ้อยที่นำไปเพาะปลูกนั้นจำเป็นต้องมีความชื้นในการเจริญเติบโต การวางแผนการให้น้ำแก่ต้นอ้อยเพาะชำข้อตา และปริมาณน้ำที่เพียงพอต่อการปลูกอ้อย ส่วนเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่การเพาะปลูกระหว่าง ๑๐ – ๕๐ ไร่ นั้น เหมาะสมที่สุดที่จะปรับเปลี่ยนกระบวนการเพาะปลูกอ้อยจากเดิมวางลำ มาเป็นการเพาะปลูกอ้อยแบบชำข้อตา เนื่องจากการเพาะปลูกอ้อยด้วยวิธีการเพาะชำข้อตา จะมีผลผลิตอ้อยที่ได้รับ มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากเดิม และสามารถทำเป็นแผนงาน การส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยโรงงานแก่กลุ่มเกษตรกรผู้เพาะปลูกอ้อยรายย่อย ต่อไป

ผลงานที่ภาคภูมิใจ

← แปลงใหญ่ฝั่ง

← แปลงใหญ่จังหวัด

← แปลงใหญ่อ้อย

การส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช (แปลงใหญ่)

การส่งเสริมการเลี้ยงพืชในรูปแบบแปลงใหญ่ของจังหวัดอุดรดิตถ์ กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงพืชที่ร่วมตัวกันแล้ว ดำเนินการในรูปแบบแปลงใหญ่ มีสมาชิก จำนวน ๗๖ ราย การดำเนินการในรูปแบบแปลงใหญ่และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้เข้าไปส่งเสริมในการให้ความรู้ทางวิชาการและการบริหารจัดการกลุ่ม โดยมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย

๑.การจัดการด้านคุณภาพ มาตรฐาน

- นำสู่การรับรองฟาร์มตามมาตรฐาน GAP
- การดูแลมาตรฐานคุณภาพน้ำพื้ของสมาชิก
- การพัฒนามาตรฐานกลุ่มแปลงใหญ่พื้ได้มีการพัฒนาตามมาตรฐาน อย. และ GAP

๒.การจัดการด้านการตลาด

-พัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพื้มาบรรจุให้สวยงาม ซึ่งจะสามารถเพิ่มมูลค่า ของสินค้าได้พัฒนาเรื่องการจำหน่ายสินค้า ให้ความรู้เรื่องการตลาดและจำหน่ายสินค้าน้ำพื้ เทคนิคการทำตลาดน้ำพื้ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์

ผลการดำเนินงาน

เป้าหมายการพัฒนาารวมกลุ่มผลิตภัณฑ์คุณภาพเกรด A มีอำนาจต่อรองราคา รูปแบบการจำหน่าย มาตรฐานสินค้า บรรจุภัณฑ์

๑.เกษตรกร

- ผลผลิตน้ำพื้มีความปลอดภัย และได้รับการตรวจสอบคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ ได้ GAP ๑๐๐%
- เกษตรกรมีความรู้และความเข้าใจ สามารถจัดการฟาร์มได้อย่างเป็นระบบ

๒.กลุ่ม/องค์กร (สมาชิกแปลงใหญ่/กลุ่มสหกรณ์ผู้เลี้ยงพื้อุดรดิตถ์ จำกัด)

- รวบรวมผลผลิตเกรด A เพื่อสร้างอำนาจต่อรองราคาสินค้าปี ๒๕๕๙ จำนวน ๓๐๐ ถึง (มูลค่า ๑๖.๓ ล้านบาท) ปี ๒๕๖๐ จำนวน ๗๓๐ ถึง (มูลค่า ๓๑.๘ ล้านบาท) ปี๒๕๖๑ จำนวน ๑,๐๐๐ ถึง (มูลค่า ๓๐.๐ ล้านบาท)
- ผลผลิตมีคุณภาพราคาที่สูงกว่าปกติในท้องตลาด ปี ๒๕๖๐ ราคาทั่วไป ๑๓๖ บาท/กก. ราคากลุ่มขายได้ ๑๔๘ บาท/กก. , ปี๒๕๖๑ราคาทั่วไป ๘๐ บาท/กก. ราคากลุ่มขายได้ ๑๐๐ บาท/กก.

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตจังหวัดแปลงใหญ่

จังหวัดนับเป็นแมลงเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดของประเทศไทยและตลาดโลกในอนาคต ขณะนี้ประเทศไทยกำลังเร่งยกมาตรฐานเกษตรกรผู้เลี้ยงจิ้งหรีดเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของตลาดต่างประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพและมีความชำนาญในการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีด เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของตลาดต่างประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพและมีความชำนาญในการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีดในเชิงพาณิชย์ โดยมีฟาร์มจิ้งหรีดประมาณ ๒ หมื่นแห่ง ในพื้นที่ภาคเหนือมีการเลี้ยงจิ้งหรีดกันมากในจังหวัดพิจิตร , จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดสุโขทัยได้มีการจัดตั้งส่งเสริมเป็นรูปแบบแปลงใหญ่ เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงจิ้งหรีดสู่มาตรฐานต่อไป

การส่งเสริมการเลี้ยงจิ้งหรีดของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุตรดิตถ์

- เป็นแหล่งเรียนรู้ จัดทำจุดสาธิตการเลี้ยงจิ้งหรีดในพื้นที่ศูนย์ไว้ให้เกษตรกรผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงานพัฒนาให้ได้มาตรฐาน GAP
- อบรมให้ความรู้ จัดอบรมให้ความรู้การพัฒนาการเลี้ยงจิ้งหรีดเพื่อเข้าสู่มาตรฐาน GAP
- ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามให้คำแนะนำ พัฒนาการเลี้ยงจิ้งหรีดในพื้นที่
- สนับสนุนพันธุ์ จิ้งหรีดแก่เกษตรกรที่สนใจ มีการให้บริการและแลกเปลี่ยนพันธุ์เพื่อพัฒนาการเลี้ยงให้มีคุณภาพมากขึ้น
- ส่งเสริมการผลิตจิ้งหรีดที่มีคุณภาพมากขึ้น มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การจัดการตลาด

กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย

- เกษตรกรแปลงใหญ่จิ้งหรีด จังหวัดสุโขทัย สมาชิก ๓๖ ราย จังหวัดพิจิตร สมาชิก ๖๐ ราย จังหวัดพิษณุโลก สมาชิก ๔๐ ราย

ผลการดำเนินงาน

- สนับสนุนพันธุ์จิ้งหรีด (ไซ) ให้เกษตรกรผู้สนใจเลี้ยงจิ้งหรีดรายใหม่ ๓๖ ราย จำนวน ๕๑ ชั้น
- อบรมให้ความรู้เรื่องการเตรียมพร้อมของฟาร์มจิ้งหรีดเพื่อเข้าสู่มาตรฐาน GAP แปลงใหญ่ จังหวัดพิจิตร ๖๐ ราย , แปลงใหญ่จังหวัดพิษณุโลก ๔๐ ราย และแปลงใหญ่จังหวัดสุโขทัยฟาร์ม ๓๗ ราย
- เกษตรกรเข้ามศึกษาดูงานจุดเรียนรู้ในศูนย์ ๓๕๐ ราย
- อบรมให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงจิ้งหรีดแก่เกษตรกรผู้สนใจรายใหม่
- เกษตรกรตามโครงการผู้มีรายได้น้อย ๓๗ ราย

ฟาร์มที่ได้รับ GAP จำนวน ๔ ราย

- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุตรดิตถ์
- ฟาร์มจิ้งหรีดชุกติกาญจน์ จังหวัดสุโขทัย
- ฟาร์ม Big Bug จังหวัดอุตรดิตถ์
- ขวัญใจฟาร์ม จังหวัดพิษณุโลก

การเพิ่มประสิทธิภาพอ้อย (แปลงใหญ่)

อ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่งที่น่าไปผลิตเป็นน้ำตาลที่เป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญในการบริโภค ประเทศไทย ส่งออกน้ำตาลทรายเป็นอันดับ ๒ ของโลก รองจาก บราซิล ในการปลูกอ้อยนั้น มีพื้นที่ปลูกอ้อยทั่วประเทศไทย ในปี ๒๕๖๑ จำนวน ๑๐.๙ ล้านไร่ พื้นที่ปลูกในจังหวัดสุโขทัย ๓๐๓,๓๙๒ ไร่และในจังหวัดอุตรดิตถ์ ๑๑๔,๓๘๗ ไร่ ในกระบวนการปลูกอ้อยนั้นเกษตรกรยังประสบกับปัญหาต่างๆอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นโรคระบาด โดยเฉพาะโรคใบขาวอ้อย ผลผลิตต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุตรดิตถ์ จึงได้มีแนวทางการส่งเสริมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยขึ้นโดยให้มีการใช้พันธุ์สะอาดปลอดโรคการปลูกอ้อย ด้วยการเพาะชำข้อตา เนื่องจากลดต้นทุนจากการใช้ท่อนพันธุ์อ้อยจาก ๑,๕๐๐ กก./ไร่ ลดลงเหลือเพียง ๓๐๐ กก./ไร่ และสามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ได้อีกเท่าตัว

การส่งเสริมการทำแปลงพันธุ์อ้อยสะอาดปลอดโรคศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้ดำเนินการส่งเสริมให้เกษตรกรทำแปลงพันธุ์อ้อยสะอาดตั้งแต่ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๑

สรุปผลการดำเนินงาน

-การส่งเสริมการทำแปลงพันธุ์สะอาดปลอดโรค ได้พื้นที่ ๒๔,๕๐๐ ไร่ ซึ่งจากผลการดำเนินการดังกล่าว สามารถป้องกันการระบาดของโรคใบขาวได้ คิดเป็นมูลค่า ๒๔๕ ล้านบาท (พื้นที่ ๒๔,๕๐๐ ไร่ x ผลผลิตเฉลี่ย ๑๐ ตัน ต่อไร่ x ราคาอ้อย ๑,๐๐๐ บาท ต่อตัน)

-ส่งเสริมการปลูกอ้อยชำข้อตาในพื้นที่

การส่งเสริมการปลูกอ้อยชำข้อขยายผลสู่แปลงใหญ่ สมาชิก ๙๐ ราย พื้นที่ปลูก ๒,๕๐๐ ไร่

-จัดทำแปลงสาธิตการปลูกอ้อยโดยการชำข้อตาในพื้นที่แปลงใหญ่ประชารัฐทุ่งพล้อ ตำบลป่าจิว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยคัดเลือกสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ จำนวน ๑๐ รายๆละ ๕ ไร่

-จัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร โดยเข้าศึกษาการปลูกและดูแลรักษาอ้อยชำข้อตา ตลอดฤดูผลผลิต

-ขยายผลการปลูกอ้อยชำข้อให้สมาชิกแปลงใหญ่ อ้อยชำข้อ ดูแลรักษาร่วมกัน และกระจายกันไป ปลูกในพื้นที่ของตน

-การบริหารจัดการการส่งเสริมการปลูกอ้อยชำข้อสู่แปลงใหญ่ ดำเนินการโดยสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุตรดิตถ์ สำนักงานเกษตรจังหวัดสุโขทัย

งานขยายผลโครงการพระราชดำริ

แปลงเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์

หลักสูตรการฝึกอบรมเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของหลักการ ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไขคือ

เป็นบทสรุปของเศรษฐกิจพอเพียง นั่นเอง คือ สรุปให้เข้าใจได้ง่ายๆ ดังต่อไปนี้

๓ ห่วง คือ ทางสายกลาง ประกอบไปด้วย ดังนี้

ห่วงที่ ๑ คือ พอประมาณ หมายถึง พอประมาณในทุกอย่าง ความพอดีไม่มากหรือน้อยจนเกินไปโดยต้องไม่เบียดเบียนตนเอง หรือผู้อื่นให้เดือดร้อน

ห่วงที่ ๒ คือ มีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

ห่วงที่ ๓ คือ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

๒ เจื่อนไข ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

เจื่อนไขที่ ๑ เจื่อนไขความรู้ คือ มีความรอบรู้เกี่ยวกับ วิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นตอนปฏิบัติ คุณธรรมประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

เจื่อนไขที่ ๒ เจื่อนไขคุณธรรม คือ มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

“เศรษฐกิจพอเพียงจริงๆ คือ หลักการดำเนินชีวิตที่จริงแท้ที่สุด กรอบแนวคิดของหลักปรัชญามุ่งเน้นความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา อันมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ สามารถประยุกต์ใช้ในทุกระดับ ตลอดจนให้ความสำคัญกับคำว่าความพอเพียง ที่ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ภายใต้เจื่อนไขของการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมที่ต้องอาศัยเจื่อนไขความรู้และเจื่อนไขคุณธรรม”

แนวทางการดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

เกษตรทฤษฎีใหม่

“ทฤษฎีใหม่เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่พระราชทานเป็นแนวคิด แนวทางในการดำรงชีวิต โดยเป็นแนวทางดำเนินการที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเองในระดับต่างๆ อย่างเป็นขั้นเป็นตอน บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อลดความเสี่ยงในการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่างๆ และความผันแปรของธรรมชาติ”

ทฤษฎีใหม่เป็นระบบความคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาที่ไม่เคยมีผู้ใดคิดมาก่อน และแตกต่างจากแนวคิดทฤษฎีและวิธีการที่เคยมีมาก่อนทั้งสิ้น จึงได้เรียกว่าเป็นทฤษฎีใหม่ซึ่งมีมากกว่า ๓๐ ทฤษฎี อาทิ ทฤษฎีการจัดการความแห้งแล้งด้วยการทำฝนเทียม ซึ่งไม่เคยมีมาก่อน ทฤษฎีการจัดการน้ำด้วยการสร้างฝายชุ่มชื้น เป็นลักษณะฝายขนาดเล็ก กักน้ำและความชื้นให้กระจายตัวในผืนดิน สร้างความชุ่มชื้นแก่ป่า แตกต่างจากทฤษฎีการจัดการน้ำในอดีตซึ่งใช้การกั้นเขื่อนขนาดใหญ่เป็นหลัก หรือทฤษฎีการจัดการน้ำท่วมด้วยการทำแก้มลิง เพื่อกักเก็บน้ำซึ่งไม่เคยมีใครคิดมาก่อนเหล่านี้นล้วนแต่เป็นทฤษฎีใหม่ทั้งสิ้น และสามารถนำมาใช้ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายคือความสามารถในการพึ่งตนเองได้ พออยู่ พอกิน พอใช้ และก้าวต่อไปสู่การร่วมมือกันจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมืออย่างเป็นขั้นเป็นตอน หรืออาจเรียกว่า จากขั้นพื้นฐานสู่ขั้นก้าวหน้าก็ได้

หัวใจสำคัญของทฤษฎีใหม่

“...ทฤษฎีใหม่ ยืดหยุ่นได้และต้องยืดหยุ่นเหมือนชีวิตของเราทุกคนต้องมียืดหยุ่น...”

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ณ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชมราชชนนี จังหวัดเพชรบุรีเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๑

ขั้นตอนที่ ๑ การผลิตเพื่อพออยู่ พอกิน และพึ่งตนเองได้

ทำอย่างไรให้ พออยู่ พอกิน พึ่งตนเองได้ ?

คำตอบ คือ ทำอย่างไรให้ผืนดินที่มีอยู่ใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ เพื่อการพอกอยู่ (ที่อยู่อาศัย) พอกิน (อาหาร) พึ่งตนเองได้ (อาชีพที่มั่นคง) จึงต้องมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ และใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ ดังนี้

- ส่วนที่ ๑ พื้นที่ร้อยละ ๓๐ ขุดบ่อน้ำ ปลุกพีชน้ำ เช่น ผักบุง ผักกระเฉด ทำเล้าสัตว์บนสระน้ำ
- ส่วนที่ ๒ พื้นที่ร้อยละ ๓๐ ทำนา
- ส่วนที่ ๓ พื้นที่ร้อยละ ๓๐ ปลุกพืชไร่ พืชสวน ไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้ใช้สอย
- ส่วนที่ ๔ พื้นที่ร้อยละ ๑๐ บ้านพัก โรงเรียน โรงเพาะเห็ด ผักสวนครัว ไม้ประดับ กองฟาง กองปุ๋ยหมัก

ขั้นตอนที่ ๒ การรวมพลังหรือร่วมแรงกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์
ทำอย่างไรให้ เข้มแข็ง ?

คำตอบคือ การรวมกลุ่มกัน เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งโดยแปรพลังเกษตรกรสู่การสร้าง ความเข้มแข็ง และยั่งยืนให้กับชุมชน ในด้านต่างๆ ดังนี้

- ๑. **ด้านการผลิต :** การเตรียมดิน การจัดการแหล่งน้ำ พันธุ์พืช ปุ๋ย และปัจจัยการผลิตอื่นๆ
- ๒. **ด้านการตลาด :** การเตรียมลานตากข้าว การจัดหาผู้ฉาง เครื่องสีข้าว การรวมกลุ่มกันขายผลิตผลทางการเกษตร
- ๓. **ด้านการเป็นอยู่ :** การดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนร่วมกัน เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ด้วยการเผื่อแผ่ แบ่งปันระหว่างคนในชุมชนหรือการตั้งร้านค้าสหกรณ์ชุมชน
- ๔. **ด้านสวัสดิการ :** การจัดการด้านสาธารณสุขของชุมชน ด้วยการร่วมมือกันจัดหาบริการสวัสดิการสังคมพื้นฐานสำหรับชุมชน เช่น สถานบริการสาธารณสุขชุมชน บริการด้านสุขอนามัย หรือการตั้งกองทุนกู้ยืมเพื่อการทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน
- ๕. **ด้านการศึกษา :** ชุมชนรวมตัวกันสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษา โดยมีบทบาทด้านการส่งเสริมการศึกษาชุมชน การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๖. **ด้านสังคมและศาสนา :** มีการสืบทอดทางวัฒนธรรม การส่งต่อประเพณี และการสืบทอดศาสนา การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับคนในชุมชน

ขั้นตอนที่ ๓ การติดต่อประสานเพื่อหาแหล่งทุนหรือแหล่งเงิน ทำอย่างไรให้ ยั่งยืน ?

คำตอบคือ การประสานความร่วมมือไปยังบริษัทเอกชน แหล่งทุน และบริษัทด้านพลังงาน เพื่อก้าวเข้าสู่ขั้นที่ ๓ ของการพึ่งตนเอง โดยการขอรับการสนับสนุนด้านเงินทุนจาก ธนาคาร บริษัท ห้างร้าน หรือหน่วยงานเอกชน ให้ความสำคัญกับการได้ประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย เช่น บริษัทห้างร้าน ได้ซื้อข้าว และผลผลิตทางการเกษตรราคา ถูกจากเกษตรกรโดยตรง แลกเปลี่ยนกับการให้พื้นที่ในการจำหน่ายสินค้า

“เกมส์พอเพียง”

วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกให้เกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ และฝึกคิดและแก้ไขปัญหา ที่ผ่านกระบวนการในรูปแบบเกมส์พอเพียง

เนื้อหา

- ๑.เกมส์ตุ่มพอเพียง
- ๒.เกมส์เหยียบกระดาก
- ๓.เกมส์ปรุงเกาเหลา
- ๔.เกมส์สี่อเกาะ
- ๕.เกมส์กล่องปริศนา

ระยะเวลา

จำนวน ๙๐ นาที

เกมส์เหยียบกระดาษ

ชื่อเกมส์ เกมส์เหยียบกระดาษ

อุปกรณ์

๑.กระดาษฟาง จำนวน ๕ แผ่น

วิธีเล่นเกมส์

๑.แบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม แยกเป็นฝ่ายชายกับฝ่ายหญิงแล้วเลือกสมาชิก ๕ คนต่อกลุ่ม ฝ่ายชาย ๕ คน ฝ่ายหญิง ๕ คน โดยให้แต่ละฝ่ายคัดเลือกผู้เข้าเล่นเกมส์กันเอง

๒.รอบที่ ๑ ให้ผู้เล่นเกมส์แต่ละฝ่าย ขึ้นไปยืนบนกระดาษฟางโดยให้ยืนเหยียบ ๕ คน ทั้ง ๒ เท้า

๓.รอบที่ ๒ พับกระดาษฟางครึ่งหนึ่ง แล้วให้ผู้เล่นเกมส์ ๕ คน ขึ้นไปยืนเหยียบกระดาษทั้ง ๒ เท้าเช่นเดิม

๔.รอบที่ ๓ พับกระดาษฟางจากครึ่งหนึ่งให้เหลือหนึ่งส่วน แล้วให้ผู้เล่นเกมส์ขึ้นไปยืนเหมือนเดิม
สรุปบทเรียนจากการเล่นเกมส์

ความหมายของความพอประมาณ คน ๕ คนขึ้นไปยืนบนกระดาษ รอบที่ ๑ สามารถยืนอยู่ได้แบบสบายๆ พอรอบที่ ๒ ชักจะเริ่มแน่น พอรอบที่ ๓ ไม่สามารถยืนได้ต้องเหยียบเท้ากัน แปลความถึงความพอประมาณถ้าไม่อยู่บนความพอประมาณแล้วชีวิตก็ลำบากไม่ว่าจะเป็นคนเดียวหรือเป็นกลุ่มอยากให้ผู้อบรมทุกท่านทบทวนทำความเข้าใจถึงความพอประมาณให้ได้

เกมส์ปรุงเงาเหลา

ชื่อเกมส์ เกมส์ปรุงเงาเหลา

อุปกรณ์

- ๑.เงาเหลา ๕ ถ้วย
- ๒.เครื่องปรุง ๕ ชุด
- ๓.ช้อนปรุง ๕ ชุด

การเตรียมอุปกรณ์

- ๑.เตรียมเงาเหลา ทั้ง ๓ ชุด โดยปรุงรสให้เค็มจัด
- ๒.เตรียมเงาเหลา อีก ๒ ชุด โดยเป็นรสปกติ

วิธีเล่นเกม

- ๑.คัดเลือกสมาชิก ผู้เข้าอบรม จำนวน ๕ คน โดยให้สมัครใจเข้าร่วมเล่นเกม
- ๒.ให้ผู้สมัครใจ ๕ คน เลือกเพื่อนมาอีก ๕ คน เพื่อร่วมเล่นเกม
- ๓.จับฉลากสมาชิก ทั้ง ๕ ทีมเข้าประจำจุดเงาเหลา
- ๔.เตรียมเครื่องปรุง ๕ ชุด ใส่ช้อนเล็กสำหรับปรุงโดยไม่เตรียมช้อนชิมไว้ให้
- ๕.ให้ผู้เล่นเกมคนที่๑เป็นผู้ปรุงเงาเหลาเมื่อปรุงเสร็จแล้วให้ผู้เล่นเกมคนที่ ๒ เป็นคนชิม
- ๖.ให้ผู้เล่นเกมที่เป็นคนชิมเล่าถึงรสชาติเงาเหลาให้ฟัง

สรุปบทเรียนจากการเล่นเกม

กล่าวถึงความมีเหตุผล ผู้เล่นเกมที่ปรุงเงาเหลาไม่ได้ชิมเสียก่อนว่ารสชาติของเงาเหลาที่ให้ปรุงว่ามีรสชาติเป็นเช่นไรก่อนจึงค่อยปรุงว่าขาดรสอะไรบ้าง เช่นเดียวกันการดำเนินชีวิตทุกเรื่องต้องคิดถึงเหตุถึงผลก่อนลงมือทำ

เกมส์เสื่อเกราะ

ชื่อเกมส์ เกมส์เสื่อเกราะ

อุปกรณ์

๑. กระดาษฟาง ๙ แผ่น
๒. แป้งฝุ่น ๓ กระป๋อง
๓. แม็กเย็บกระดาษ ๓ อัน

วิธีเล่นเกม

๑. แบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมเป็น ๓ กลุ่ม แล้วให้กลุ่มคัดเลือกผู้จะเล่นเกม ๑ คน
๒. อธิบายให้ผู้เล่นเกมส์รู้ว่าจะต้องผ่านด่านที่โดนแป้งสาดให้หาวิธีป้องกัน
๓. ให้กระดาษฟางกลุ่มละ ๓ แผ่น แม็กเย็บกระดาษกลุ่มละ ๑ อัน
๔. ให้สมาชิกกลุ่มร่วมกับผู้เล่นเกมส์วางแผนหาทางป้องกันตัวไม่ให้แป้ง
๕. เมื่อมีสมาชิกหาทางป้องกันให้ผู้เล่นเกมส์เรียบร้อยแล้วให้ผู้เล่นเกมส์แต่ละกลุ่มผ่านด่านโดนแป้งสาด
๖. ตรวจสอบ ผู้เล่นแต่ละคนว่าใครโดนแป้งมากกว่ากัน

สรุปบทเรียนจากการเล่นเกม

การมีภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การที่เราจะนำอะไรลงไป แล้วมีอะไรเกิดขึ้นมา กระทบกับสิ่งที่เราทำนี้จะต้องมีระบบการป้องกันหรือภูมิคุ้มกันในตัวหรือในสิ่งที่เราทำ เช่นกับ เราหาทางป้องกันผู้เล่นเกมส์ไม่ให้แป้ง ซึ่งทุกคนไม่ว่าจะทำอะไรแล้วมีภูมิคุ้มกันเอาไว้ก็จะดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

เกมส์กล่องปริศนา

ชื่อเกมส์ เกมส์กล่องปริศนา

อุปกรณ์

- ๑.กล่องกระดาษใบกลาง ๓ กล่อง
- ๒.กล่องใส่ของขนาดเล็กที่ปิดฝาได้ ๓ กล่อง
- ๓.ลื้อตเตอร์ี่ ๓ ใบ
- ๔.ผ้าผูกตา ๓ ผืน

วิธีเล่นเกม

- ๑.รับสมัครผู้เข้ารับการอบรมจำนวน ๓ คน เพื่อเข้าร่วมเล่นเกม
- ๒.นำกล่องขนาดเล็กใส่ลื้อตเตอร์ี่ปิดฝาท่อกระดาษของขวัญแล้วใส่กล่องกระดาษ
- ๓.ใช้ผ้าผูกตาผู้เล่นเกมส์ทั้ง ๓ คน
- ๔.ให้เขย่ากล่องแล้วทายดู
- ๕.ให้ใช้มือคลำของที่ใส่ไว้ในกล่องกระดาษแล้วทายว่าเป็นอะไร
- ๖.ให้จับมาดมดูได้แล้วให้ทายว่าเป็นอะไร
- ๗.ให้เปิดตาดูแล้วให้ตอบว่าเป็นอะไร
- ๘.เฉลยโดยแกะกล่องใส่ลื้อตเตอร์ี่ออก

สรุปบทเรียนจากการเล่นเกม

เรื่องของความรู้นั้นเป็นเรื่องจำเป็นในชีวิตของคนไม่ว่าจะทำอะไรต้องศึกษาหาความรู้เรื่องที่ตนเองจะทำให้ละเอียดก่อนที่จะลงมือทำจึงจะประสบความสำเร็จและนำความรู้มาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต ซึ่งตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจึงได้ระบุเรื่องความรู้เป็นเงื่อนไขสำคัญจากเกมส์ ถ้าเราไม่เรียนรู้อะไรเลยโดยเขย่ากล่องดูแล้วให้ทายก็ทายไม่ถูกพอเรียนรู้บ้างให้จับดูก็ยังไม่ถูกให้ดมดูก็ยังไม่ถูกถึงให้เปิดตาดูก็ยังไม่รู้จริงสุดท้ายต้องแกะออกมาดูจึงได้รู้จริง

การขยายผล จำนวน ๑,๑๔๗ ราย

เกษตรกรมาศึกษาดูงาน ประกอบด้วย

- ๑.เกษตรกรทั่วไป จำนวน ๙๙ ราย
- ๒.นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จำนวน ๗๙๐ ราย
- ๓.สำนักงานชลประทานจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน ๓๑ ราย
- ๔.สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน ๑๐๓ ราย
- ๕.การศึกษานอกโรงเรียน จำนวน ๓๒ ราย
- ๖.สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน ๒๐ ราย
- ๗.โรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด จำนวน ๗๔ ราย

กรมส่งเสริมการเกษตร